

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

**Управління фінансовими ресурсами банку в
сучасних умовах (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»)**

(тема кваліфікаційної роботи)

_____

(підпис)

Здобувача вищої освіти
заочної форми здобуття освіти
Підбуртний Владислав Вадимович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____

(підпис)

Науковий керівник:
доктор економічних наук, професор
Єрохін Сергій Аркадійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____

(підпис)

Завідувач кафедри фінансів, обліку
та фундаментальних економічних дисциплін
доктор економічних наук, доцент
Овчар Петро Андрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ – 2023

ПЛАН

ВСТУП.....	...3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ ТА ЙОГО ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ	...6
1.1. Поняття фінансового ринку та структура його учасників.....	...6
1.2. Суть, значення та види фінансових ресурсів банку.....	..11
1.3. Теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банку	..17
Висновки до розділу 1.....	..22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.....	..25
2.1. Аналіз діяльності банківської системи за 2019-2022 роки.....	..25
2.2. Роль та місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди.....	..32
2.3. Порівняльна характеристика основних фінансових показників банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» (2019-2022 роки).....	..37
Висновки до розділу 2	..43
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	..47
3.1. Шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні.....	..47
3.2. Особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».....	..52
3.3. Обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».....	..56
Висновки до розділу 3.....	..60
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	..63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	..69
АНОТАЦІЇ.....	..75
ДОДАТКИ.....	..77

ВСТУП

Актуальність теми. Питання управління фінансовими ресурсами банку становить значний інтерес не тільки для його власників (держави, фінансових груп тощо), а і для усіх груп стейкхолдерів (кредиторів, інвесторів, контролюючих та наглядових органів тощо). Адже фінансовий ринок та банківський сектор зокрема, є невід'ємною частиною національної економіки. Ефективне управління фінансовими ресурсами банку становить основу економіки країни та визначає перспективи її зростання.

Питання дослідження суті та змісту фінансових ресурсів банку вимагають особливої уваги у дослідженні оскільки охоплюють коло питань, що пов'язано з оцінкою основних фінансових показників банківської діяльності та особливостей формування доходів та управління фінансовими ресурсами банку. Ці та інші питання визначили основу дослідження, а також обумовили вибір теми кваліфікаційної роботи.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Питання дослідження управління фінансовими ресурсами банку досліджували: Андрейків Т.Я., Мороз А.А., Данильчук О.А., Лаврушин О.І., Нам В.Г., Штулер І.Ю. та інші науковці. Ці та інші наукові дослідження є основою теоретичного матеріалу кваліфікаційної роботи. Аналітичні дослідження вітчизняної банківської системи, матеріали НБУ та фінансова звітність АТ КБ «Приватбанк» використано при підготовці аналітичної частини кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних основ управління фінансовими ресурсами банку в сучасних умовах, що здійснено на прикладі АТ КБ «Приватбанк».

Для досягнення поставленої мети в роботі визначені для вирішення такі **завдання:**

- визначення поняття фінансового ринку та структури його учасників;
- розкриття суті значення та видів фінансових ресурсів банку;
- дослідження теоретичних аспектів управління фінансовими ресурсами банку;
- здійснення аналізу діяльності вітчизняної банківської системи за 2019-2022 роки;

- визначення ролі та місця АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди;
- здійснення порівняльної характеристики основних показників банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» (2019-2022 роки);
- визначення шляхів покращення та розвитку фінансового ринку в Україні;
- дослідження особливостей формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»
- обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єкт дослідження - управління фінансовими ресурсами.

Предмет дослідження – процес управління фінансовими ресурсами банку в сучасних умовах, на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження. Вирішення поставлених в кваліфікаційній роботі завдань досягнуто на основі використанні загальнонаукових та спеціальних методів. Зокрема методи наукової абстракції, індукції та дедукції, узагальнення та порівняння використано при дослідженні теоретичних засад здійснення управління банком та його фінансовими ресурсами. Метод аналізу та синтезу, а також економіка-статистичних прийомів дослідження застосовано при аналітичному огляді діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на фінансовому ринку України протягом 2019-2022 років. Методи прогнозування та групування використано при розробці напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Елементи наукової новизни одержаних результатів полягають в теоретичному та аналітичному обґрунтуванні та практичному підході до вирішення питань пов'язаних з управлінням фінансовими ресурсами банку.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та імплементації рекомендацій, що спрямовані на удосконалення процесу управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота включає вступ, три розділи, висновки, анотації, список використаних джерел та додатки.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, основні завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, сформульовано елементи наукової новизни і практичне значення одержаних результатів та

визначено структуру кваліфікаційної роботи.

В першому розділі кваліфікаційної роботи «Теоретичні засади управління банком та його фінансовими ресурсами» здійснено розкриття таких питань: поняття фінансового ринку та структура його учасників, суть значення та види фінансових ресурсів банку, а також теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банку.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «Аналітичний огляд діяльності АТ КБ «ПриватБанк» здійснено розкриття таких питань: аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки; роль і місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди, а також порівняльна характеристика джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк».

У третьому розділі кваліфікаційної роботи «Напрямки удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» здійснено розкриття таких питань: шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні; особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк», а також здійснено обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Здійснені в роботі теоретичні та аналітичні дослідження дають змогу сформулювати висновки та рекомендації теоретичного, аналітичного та характеру, що відповідають визначеним завданням кваліфікаційної роботи.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 121 сторінку, з них основний текст - 75 сторінок. Робота містить 22 таблиці та 22 рисунка. Список використаних джерел налічує 74 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ ТА ЙОГО ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

1.1. Поняття фінансового ринку та структура його учасників

Фінансові ринки — це система економічних відносин, які забезпечують розподіл і накопичення фінансових ресурсів шляхом купівлі-продажу інструментів фінансового ринку через кредитну систему та систему фінансових установ.

В таблиці 1.1. зведено інформацію про визначення вітчизняними науковцями терміну «фінансовий ринок», його розуміння, сутність і зміст.

Таблиця 1.1.

Визначення терміну «фінансовий ринок»

№	ППП науковця	Трактування терміну
1	О. Василик [11]	Фінансовий ринок – це механізм перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами підприємницької діяльності, державою і населенням, між учасниками бюджетного процесу, деякими міжнародними фінансовими інституціями
2	Я. Комаринський, І. Яремчик [26]	Фінансовий ринок - це ринок позичкових капіталів, а також визначають його як систему економічних відносин, які забезпечують: акумуляцію вільних грошових коштів; перетворення коштів в позичковий капітал; перерозподіл капіталу між учасниками процесу відтворення.
3	В. Опарін [34]	Фінансовий ринок – це сукупність обмінно-перерозподільних відносин, пов'язаних з процесами купівлі-продажу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення виробничої та фінансової діяльності
4	Бланк І.О. [9]	Фінансовий ринок – це ринок, на якому об'єктом купівлі–продажу виступають різноманітні фінансові інструменти і послуги.
5	Ходаківська В.П. і Беляєв В.В. [16]	Фінансовий ринок – це саморегулююча система ринків, де концентрується попит і пропозиція на різні фінансові активи та послуги, що пов'язані з придбанням активів; це сфера економічних відносин між суб'єктами ринку в процесі формування та реалізації попиту та пропозиції фінансових активів
6	Смолянська О.Ю. [46]	Фінансовий ринок – це механізм нагромадження та перерозподілу фінансових ресурсів країни; організованою або неформальною системою торгівлі фінансовими інструментами, основну роль в якій відіграють фінансові інститути, які направляють потоки грошових коштів від власників до позичальників

Джерело: систематизовано автором за 9, 11, 16, 26, 34, 46.

Проаналізувавши існуючі визначення «фінансового ринку» доходимо висновку, що у всіх цих трактуваннях є спільний підхід – фінансовий ринок – це сукупність фінансових ресурсів, які мають окремий механізм перерозподілу, що відбувається на регульованому ринку.

Розглянемо визначення, яка наводиться у світовій науковій літературі щодо суті та змісту «фінансового ринку», отримані матеріали представимо в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

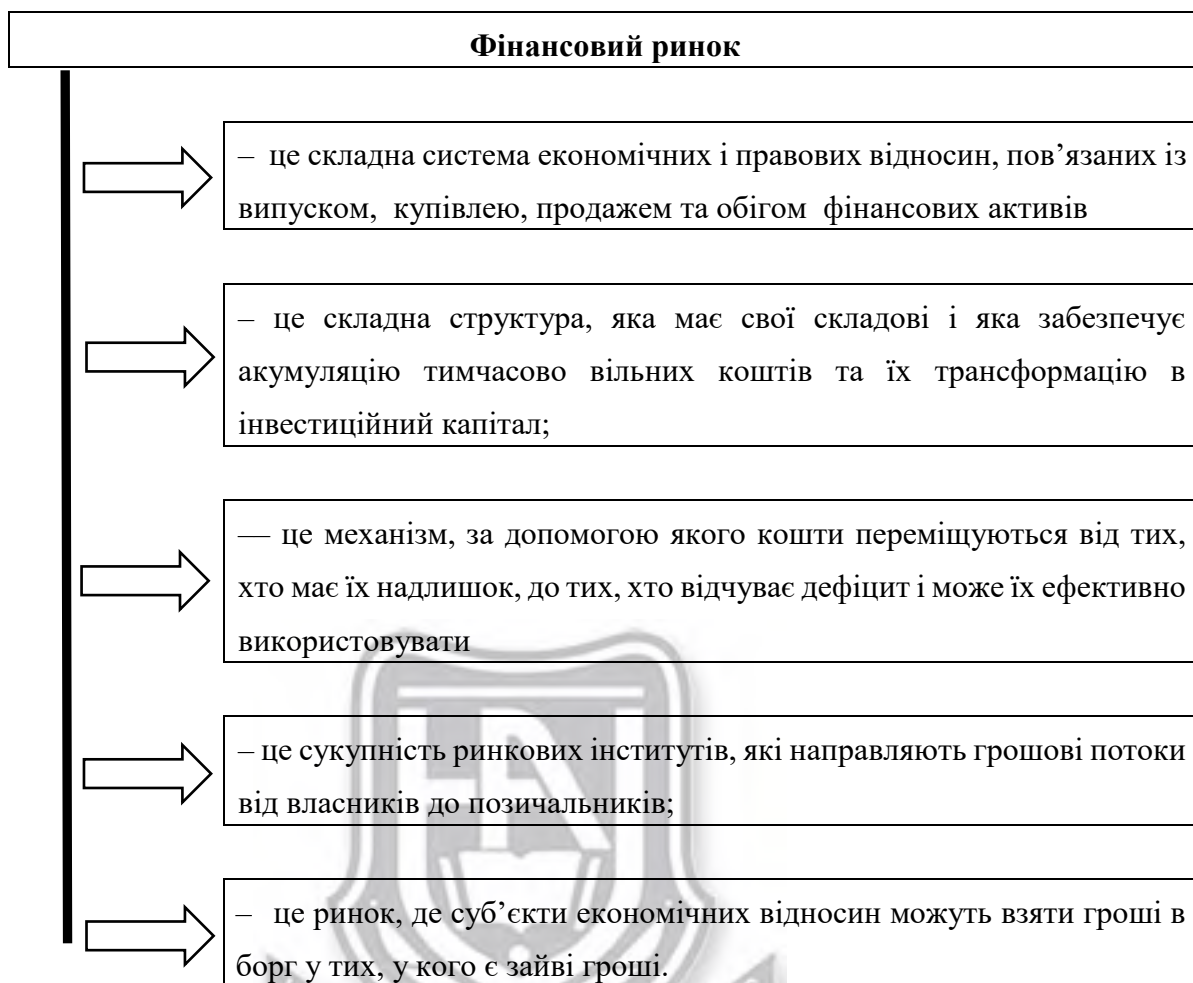
Визначення терміну «фінансовий ринок» у світовій науковій літературі

№	Зарубіжне наукове джерело	Трактування терміну
1	Британський словник Cambridge Dictionary [6]	Фінансовий ринок – це діяльність з купівлі та продажу акцій, або місце де це робиться.
2	Американська бізнес енциклопедія Business Jargons [1]	Фінансовий ринок – це ринок, де відбувається емісія та торгівля фінансовими активами, зокрема акціями, облігаціями, деривативами, валютою тощо.
3	Фінансова енциклопедія Investopedia [53]	«Фінансовий ринок – це ринок, де відбувається торгівля цінними паперами».
4	Corporate Finance Institute [69]	«Фінансовий ринок – тип ринку, що забезпечує місце продажу та купівлі фінансових активів».

Джерело: систематизовано автором за 1, 6, 53, 69.

Проаналізувавши існуючі визначення терміну «фінансового ринку» у світовій науковій літературі доходимо висновку, що у всіх цих трактуваннях є спільний підхід – фінансовий ринок – це місце, де відбувається торгівля усіма видами цінних паперів та грошових коштів.

Отже, фінансові ринки є складними та відкритими економічними системами, які представляють набір економічних відносин та інститутів, пов'язаних перерозподілом капіталу. Таким чином систематизуючи інформацію щодо підходів до розуміння та трактування терміну «фінансовий ринок» можна навести такі його визначення, які представлено на рис. 1.

Рис. 1.1. Систематизовані визначення терміну «фінансовий ринок».

Джерело: систематизовано автором за 9, 11, 16, 26, 34, 46.

Для визначення сутності, організаційної структури та механізмів функціонування фінансових ринків необхідно враховувати існуючі концепції [58-62], а отримані матеріали представимо в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.

Концепції та підходи до функціонування фінансового ринку

№	Концепція	Зміст концепції
1	Гіпотеза ефективності ринку [Efficient Market Hypothesis, EMH]. [41]	Яка відображає залежність цінової ефективності фондового ринку від рівня інформаційного забезпечення його учасників. Відповідно до цієї гіпотези процес формування ціни передбачає, що очікувана прибутковість цінних паперів є випадковою величиною,

		що відображає відповідний рівень інформованості ("пулінформації") учасників ринку.
2	Концепція агентських відносин [Agency Costs Conception] [42]	Між власниками (акціонерами компанії) і менеджерами – довіреними особами (агентами 9 власників) може існувати конфлікт інтересів в забезпеченні максимізації добробуту власників. Концепцією стверджується, що діяльність менеджерів (агентів) лише тоді буде спрямована на реалізацію головної мети управління фінансами, якщо вона буде додатково стимулюватися їх участю в прибутку і відповідно ефективно контролюватися власниками.
3	Концепція асиметричної інформації [Asymetrical Information Conception] [20]	потенційні інвестори – можливі покупці цінних паперів компанії – мають у своєму розпорядженні меншим обсягом інформацію про її діяльність, ніж менеджери.
4	Арбітражна теорія ціноутворення [Arbitrage Pricing Theory, АРТ] [46]	на конкурентних фінансових ринках «арбітраж» забезпечує вирівнювання реальних ринкових цін окремих фінансових активів відповідно до рівня їх ризику і прибутковості.

Джерело: систематизовано автором за 20, 41, 42, 46

Найбільш активними інституційними інвесторами українського фінансового ринку є комерційні банки, страхові компанії та фондові біржі. Усі вони представляють всю структуру фінансових ринків відповідно до своїх функціональних прав та обов'язків. Пропонуємо здійснити структурування фінансового ринку за ознаками, отримані результати представим в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4.

Структурування ознак фінансового ринку

№	Ознака	Зміст
1	Часова ознака	Ринок короткострокового капіталу Ринок середньострокового капіталу Ринок довгострокового капіталу
2	Інституційна ознака	Держава Домашні господарства (населення) Нефінансові корпорації Інститути позафінансової сфери Юридичні особи держави
3	За видами фінансових активів або особливостями обігу фінансових інструментів	Ринок нерухомості та землі Грошово-кредитний ринок Фондовий ринок Страховий ринок Ринок золота та інших дорогоцінних металів та каменів

Джерело: систематизовано автором за 9, 11, 16, 20, 26, 34, 41, 42, 46

Окремого розгляду потребує інституційна ознака. Дивлячись на ринок з точки зору компаній та установ, що працюють на ринку, то основні гравці ринку представлені державою, домашніми господарствами (населенням), нефінансовими корпораціями, установами нефінансового сектору, національними корпораціями, які переважно працюють у виробничому секторі реального сектору економіки, за винятком фінансових послуг, та фінансовими установами. Вони поширюються на ринку через різноманітних фінансових посередників, таких як: комерційні банки, кредитні спілки, фінансові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні компанії, страхові компанії та фондові біржі.

1.2. Суть значення та види фінансових ресурсів банку

Банківська система є однією із складових частин фінансової системи держави. На банки покладено завдання виконання економічного завдання, яке має велике значення для країни, і для цього їм потрібні відповідні фінансові ресурси.

Послідовного підходу до тлумачення терміну «банківські кошти» на сьогодні немає. У наукових дослідженнях і практиці використовується багато синонімів до терміну «фінансові ресурси банку» таких як «банківські ресурси», «банківський капітал» і «банківські ресурси» [45].

Оглянемо трактування сутності терміну «фінансові ресурси банку» вітчизняними і зарубіжними науковцями, які наведені у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5.

Трактування сутності терміну «фінансові ресурси банку»

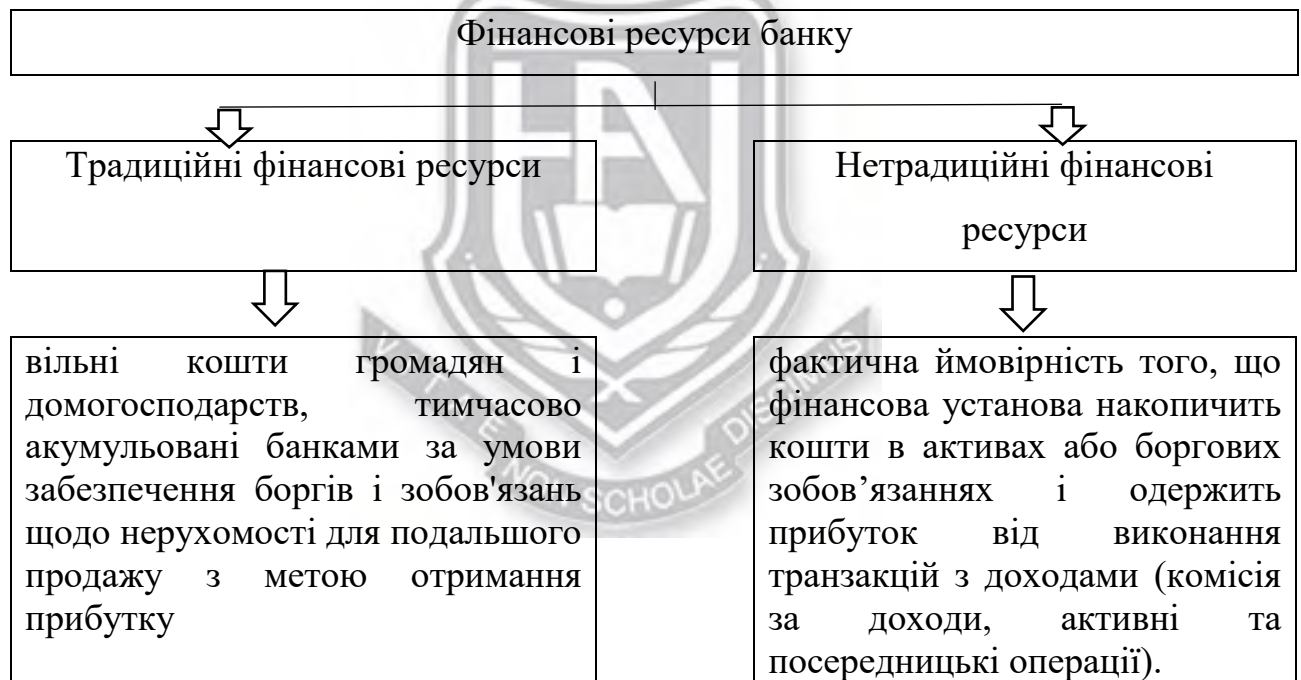
№	ППІ науковця	Визначення
1	Мороз А., Савлук М. [5]	Ресурси комерційного банку – це сукупність коштів, що є у його розпорядженні та використовуються для виконання активних операцій.
2	Алексєєнко М. [2]	Банківські ресурси – сукупність грошових ресурсів й виражених у грошовій формі матеріальних, нематеріальних та фінансових активів, що перебувають у розпорядженні банків і можуть бути використані ними для здійснення активних операцій та надання послуг.
3	Волохата К. [13]	Фінансові ресурси банку – це сукупність акумульованих з різних джерел коштів, які формуються у процесі розподілу та перерозподілу та використовуються в банківській діяльності з метою отримання прибутку.
4	Вовчак О. Руцишин Н. [12]	Ресурси банку – це сукупність грошових коштів, що знаходяться у його розпорядженні й використовуються для здійснення активних та інших операцій.
5	Лаврушин О. [29]	Банківські ресурси – це сукупність власних і залучених коштів, що є у розпорядженні банку та використовуються для проведення активних операцій.
6	Присяжнюк О. [53]	Ресурси комерційного банку – його власний капітал, залучений і позиковий капітал, а також як самостійне джерело власних коштів банку.
7	Кутідзе Л., Гранько О. [28]	Ресурси комерційних банків – сукупність власного капіталу і залученого банком у результаті проведення пасивних і активно-пасивних операцій, а також коштів, що є в його розпорядженні і можуть бути використані для активних операцій.

Джерело: систематизовано автором за 2, 5, 12, 13, 28, 29, 53.

Опрацьовуючи ці визначення сформулюємо *таке визначення* терміну «фінансові ресурси банку» - сукупність усіх грошових коштів, що наявні в розпорядженні банку та можуть бути використані для реалізації усіх банківських операцій.

Також аналізуючи наведене науковцями визначення економічного змісту «фінансові ресурси банку» слід зазначити, що якщо їх отримання реалізується на кредитній основі, то вони є товаром. Таким чином «фінансові ресурси банку» мають споживну вартість, яка проявляється в їх здатності виступати як капітал та генерувати дохід, який є частиною прибутку банку.

Очевидно, що поняття «фінансові ресурси банку» характеризується двома аспектами, які представлено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Ключові аспекти у розумінні поняття «фінансові ресурси банку»

Джерело: систематизовано автором за 2, 5, 12, 13, 28, 29, 53.

Таким чином, вважаємо, що науково найбільш обґрунтованим є розгляд поняття «фінансові ресурси банку» на макро- та мікрорівні (рис. 1.3.).

**Рис. 1.3. Розуміння поняття «фінансові ресурси банку»
на макро- і мікрорівнях**

Джерело: систематизовано автором за 2, 5, 12, 13, 28, 29, 53.

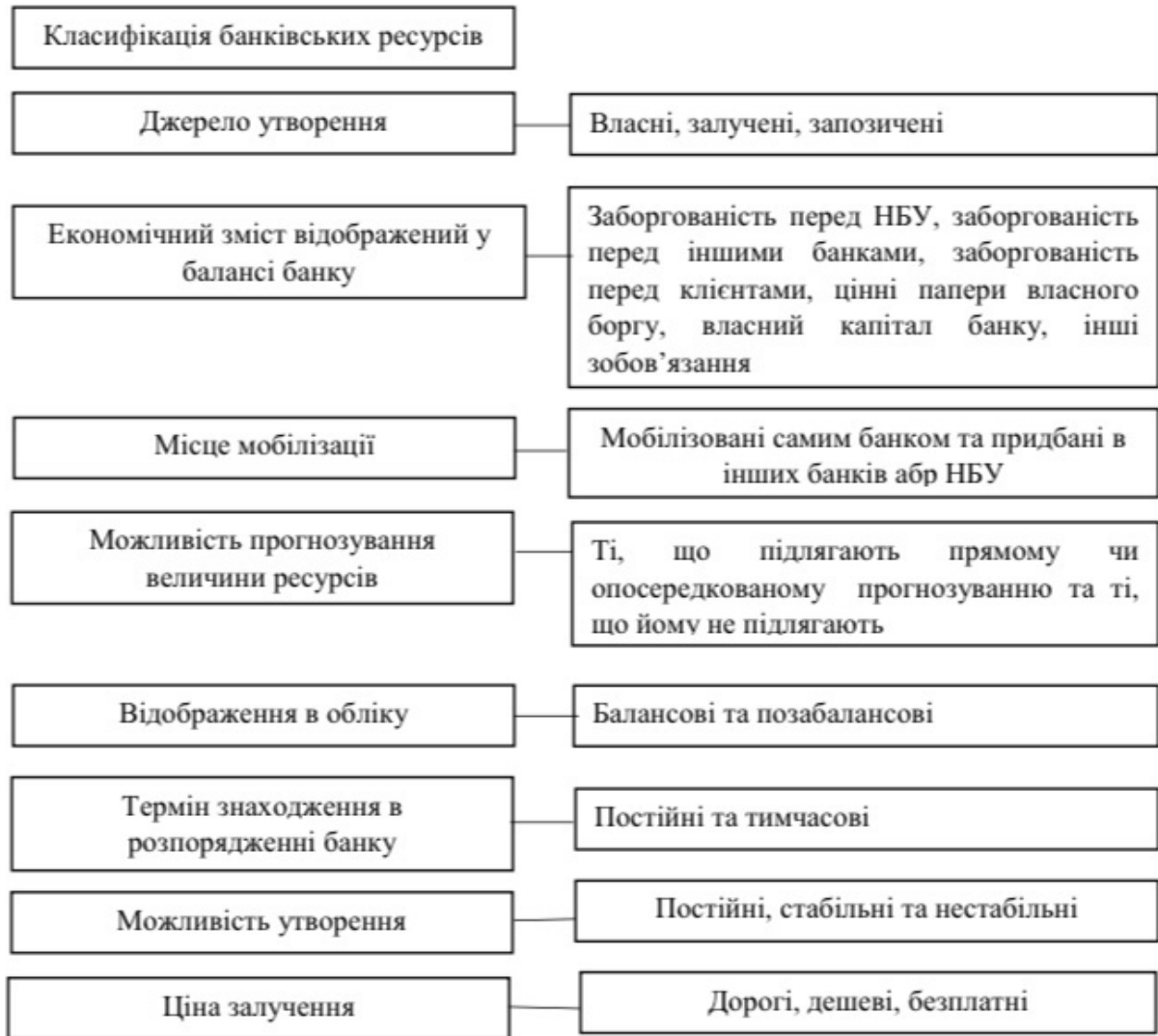
На макрорівні фінансові ресурси банку — це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів банківської системи, які вона може згенерувати в певний період часу за визначених умов. Ці кошти можна використовувати для фінансування потреб домашніх господарств, підприємств, країн і банків без ризику дестабілізації фінансових ринків країни.

На мікрорівні фінансові ресурси банку — це різного роду грошові та немонетарні (але виражені в грошовому еквіваленті) ресурси, доступні для тимчасового користування або зберігання банками. Ці ресурси сприяють забезпеченню діяльності банку: забезпеченню ліквідності, прибутку, розвитку матеріально-технічної бази, зміцненню позицій на ринку.

На практиці існує два види фінансових ресурсів банку: активні (набір напрямів і коригувань) і пасивні (набір освітніх джерел). Проте, залежно від конкретних принципів корпоративного управління, фінансові ресурси банку можуть використовуватися як активно, так і пасивно [29].

Для більш комплексного розуміння сутності фінансових ресурсів банку слід розглянути їх класифікацію за основними критеріями та ознаками: за складовими, за джерелами походження, за джерелами утворення, за економічним змістом, за потенціалом або масштабом використання ресурсів.

Детально класифікацію фінансових ресурсів банку зображено на рис.1.4.

Рис. 1.4. Класифікація фінансових ресурсів банку за основними критеріями та ознаками

Джерело: систематизовано автором за [3].

Ця класифікація найчастіше використовується в науковій літературі для фінансових ресурсів банку і виділяє їх за джерелами формування, коли їх поділяють на власні, залучені, позичкові [18]. Інтерпретація цих та інших речей важлива для розуміння суті фінансових ресурсів банку понять. Коротко здійснимо їх огляд.

Під власними фінансовими ресурсами банку розуміють Коваленко М.О «кошти внесені акціонерами банку під час його створення, а також кошти утворені в процесі подальшої діяльності банку. Зважаючи на джерела і порядок

формування, власний капітал банку складається зі статутного капіталу, резервного капіталу, спеціальних фондів, нерозподіленого прибутку, субординованого боргу» [25]. Орехова К.В. «Це основний вид забезпечення зобов'язань банку перед вкладниками, відображають рівень стабільності банківської установи, представлені статутним капіталом, різноманітними резервними та страховими фондами, а також нерозподіленим прибутком» [37].

Таким чином, власні кошти є одним із компонентів фінансових ресурсів банку, джерела яких є внутрішніми і які банки формують за рахунок резервів, статутного капіталу, страхового капіталу та інших банківських прибутків і нерозподіленого прибутку.

Інституційний капітал поточного та минулого років становить власні фінансові ресурси банку. Також власні фінансові ресурси банку забезпечують банку і прибутковість і його фінансову стійкість. Збільшити обсяг власних фінансових ресурсів банку можна кількома способами:

- накопичення прибутку. Це один з найпростіших і найдешевших способів накопичення капіталу. Для банківських установ така діяльність характеризується досить високими показниками прибутковості. Тому менші комерційні банки, які мають можливість залучити інвесторів вдаються до цього методу, оскільки не мають належної репутації.

- Реінвестування прибутку. Це підхід, який дозволяє банку зберегти існуючу систему управління своєю діяльністю без розширення кола власності та уникнути втрати прибутковості власного капіталу через збільшення кількості акцій в обігу.

Під залученими фінансовими ресурсами банку розуміють Андрющенко І.Є. «сукупність коштів на поточних, депозитних та інших рахунках банківських клієнтів (юридичних та фізичних осіб), на рахунках громадських організацій, різноманітних суспільних фондів, які розміщуються в активі з метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку.» [4]. Мороз А.М. «сукупність коштів на поточних, депозитних та інших рахунках юридичних та фізичних осіб, на рахунках громадських організацій, різноманітних суспільних фондів, які

використовуються в активних операціях з метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку» [5].

Залучені фінансові ресурси є головним джерелом формування фінансових ресурсів банку. А також залучені фінансові ресурси банку становлять більшу частину пасивів банку. Обсяг залучених фінансових ресурсів банку, зазвичай перевищує розмір власного капіталу банку. Більшу частину залучених фінансових ресурсів банку становлять ті кошти, внесені клієнтами банку на різні рахунки або депозити. До залучених фінансових ресурсів банку належать також недепозитні фінансові ресурси банку. Недепозитні залучені фінансові ресурси банку - це кошти, які може отримати банк як позику або кошти отримані шляхом реалізації власних боргових зобов'язань. Від депозитів недепозитні джерела фінансових ресурсів банку відрізняються тим, що вони не мають особистого характеру. Іншими словами, фінансові ресурси банку не прив'язані до конкретних клієнтів банківських установ і можуть бути отримані з урахуванням конкурентного середовища ринку. Ініціатива такого залучення фінансових ресурсів банку лежить на самих банках.

Розвиток фінансових ринків та процес консолідації фінансових ресурсів банку підвищили важливість третього джерела фінансування – позичкових коштів. Це дуже важливо для забезпечення поточної ліквідності банку. Фінансова операція – це купівля коштів, а джерелом позичкового капіталу є недепозитарні зобов'язання банку. Особливість позичкових фінансових ресурсів банку полягає в особливому механізмі їх накопичення та в тому, що їх акумулювання відбувається з ініціативи банківських установ. Додамо, що при формуванні позичкових фінансових ресурсів банку ініціатором є клієнт банку. [3].

Структура фінансових ресурсів банку є індивідуальною і залежить від кваліфікації банку, особливостей його діяльності, стану ринку кредитних коштів країни та інших факторів. Універсальні банки, які в основному займаються короткостроковим кредитуванням, приймають короткострокові депозити як основне фінансування банків-учасників, а іпотечні банки, які спеціалізуються на

довгострокових кредитах під заставу нерухомості, випускають інструменти банківського фінансування. залучення банківського фінансування.

Залишки на банківських рахунках і достатнє фінансування є важливими умовами прибутковості, здатності підтримувати достатню ліквідність і довіри учасників фінансового ринку. Безпека фінансових ресурсів банку сприяє індивідуальним і корпоративним інвестиціям у додаткові кошти та здатності задовольняти поточні потреби.

1.3. Теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банку

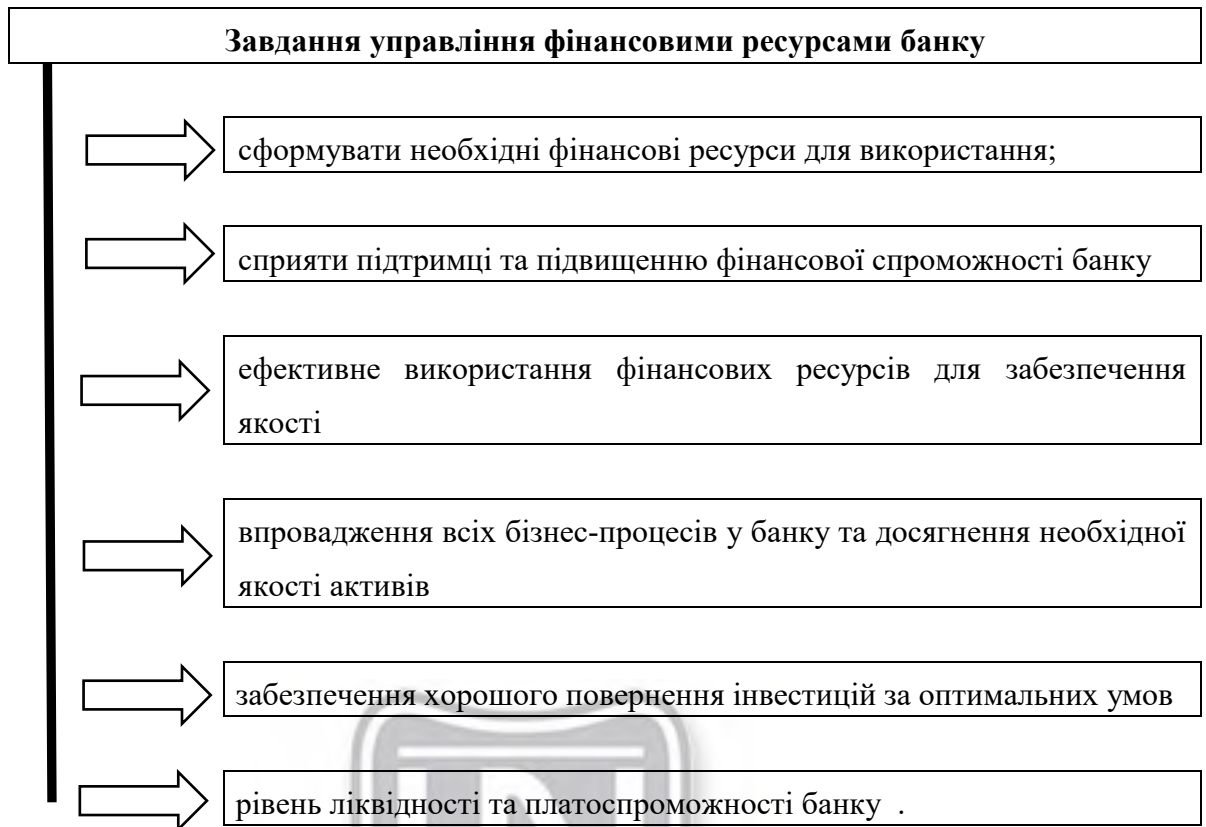
Криза сучасної фінансової системи, яка призвела до ослаблення фінансової підтримки банківських установ та дефіциту коштів для довгострокового кредитування реального сектору економіки, є центральною проблемою сучасних фінансових ринків. Тому виникає необхідність ефективного вирішення проблеми управління фінансовими ресурсами банку.

Можливість збільшення залежить від ефективності управління фінансовими ресурсами банку. Для цього необхідно створити систему управління фінансовими ресурсами банку для забезпечення фінансової стабільності та прибутковості банків.

Управління фінансовими ресурсами банку на мікрорівні включає діяльність, пов'язану з визначенням структури та рівнів ресурсів щодо залучення та розміщення коштів кредиторів і вкладників [31].

Метою управління фінансовими ресурсами банку є максимізація ринкової вартості банку та підвищення фінансової стабільності, платоспроможності та ліквідності на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також створення ефективно функціонуючої системи управління фінансовою діяльністю. [30].

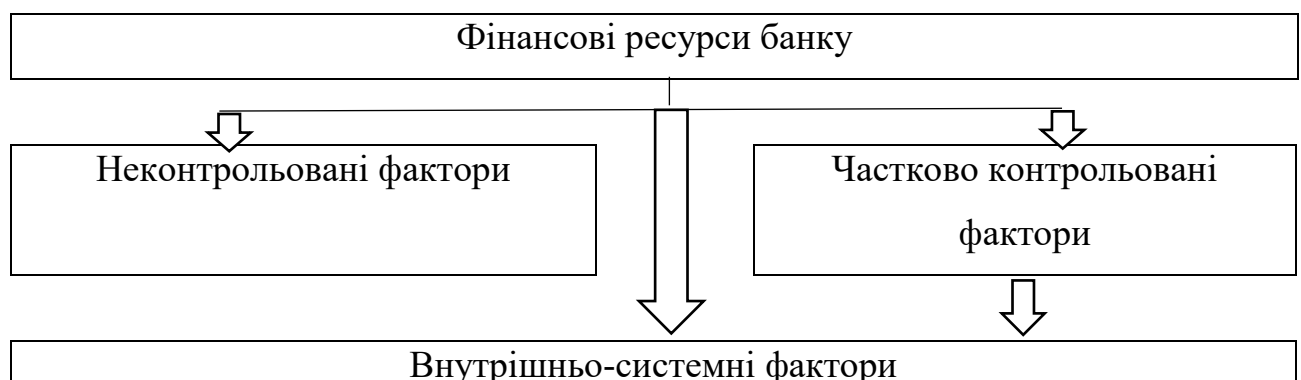
Для досягнення цієї мети банку потрібно виконати ряд завдань, наведених на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Перелік завдань управління фінансовими ресурсами банку

Джерело: систематизовано автором за [30].

У широкому розумінні управління фінансовими ресурсами банку передбачає спроможність системи виконати певні функції з урахуванням міри впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на формування економічного потенціалу. Ці фактори можна поєднати у окремі групи, що представлено на рис.1.6.

Рис. 1.6. Групи факторів впливу на формування ресурсного потенціалу

Джерело: систематизовано автором за [30].

1) неконтрольовані. Банки не можуть змінити або запобігти їх наслідкам і вважають їх заздалегідь визначеними значеннями. Це макроекономічні чинники, регуляторні стандарти, кон'юнктура ринку тощо.

2) частково контрольовані. Банки можуть частково змінити свій вплив на акумулювання фінансових ресурсів. До них відноситься: поведінка власників, конкурентів і клієнтів.

3) внутрішньо-системні. Це ендогенно впливові фактори, які банки можуть змінювати, щоб обсяг фінансових ресурсів регулювався відповідно до визначених цілей. [24]

Управління фінансовими ресурсами банків - це складний процес управління коштами, отриманими з різних джерел, що формуються в процесі їх перерозподілу і використовуються в комерційній діяльності. [50].

На основі цього плану здійснюється управління фінансовими ресурсами банку, а він у свою чергу надалі керує виконанням визначеного плану. План банку забезпечує економічний розвиток банку, підвищує ефективність використання активів, збільшує доходи та підвищить ринкову вартість акцій. [27].

План управління фінансовими ресурсами банків формується на основі використання найважливіших систем та показників.

В управлінні фінансовими ресурсами банків основна увага зосереджена на розподілі ресурсів, оскільки це основне джерело доходу банку, і від його ефективності в першу чергу залежить кінцевий фінансовий результат.

Управління фінансовими ресурсами банків в сучасних умовах базується на принципах господарської самостійності, самофінансування, матеріальної пільги та відповідальності, підвищеної прозорості результатів фінансової діяльності, забезпеченості фінансовими резервами та саморегулювання.

Ефективне управління фінансовими ресурсами банків базується на реалізації принципів, що наведені на рис. 1.7.

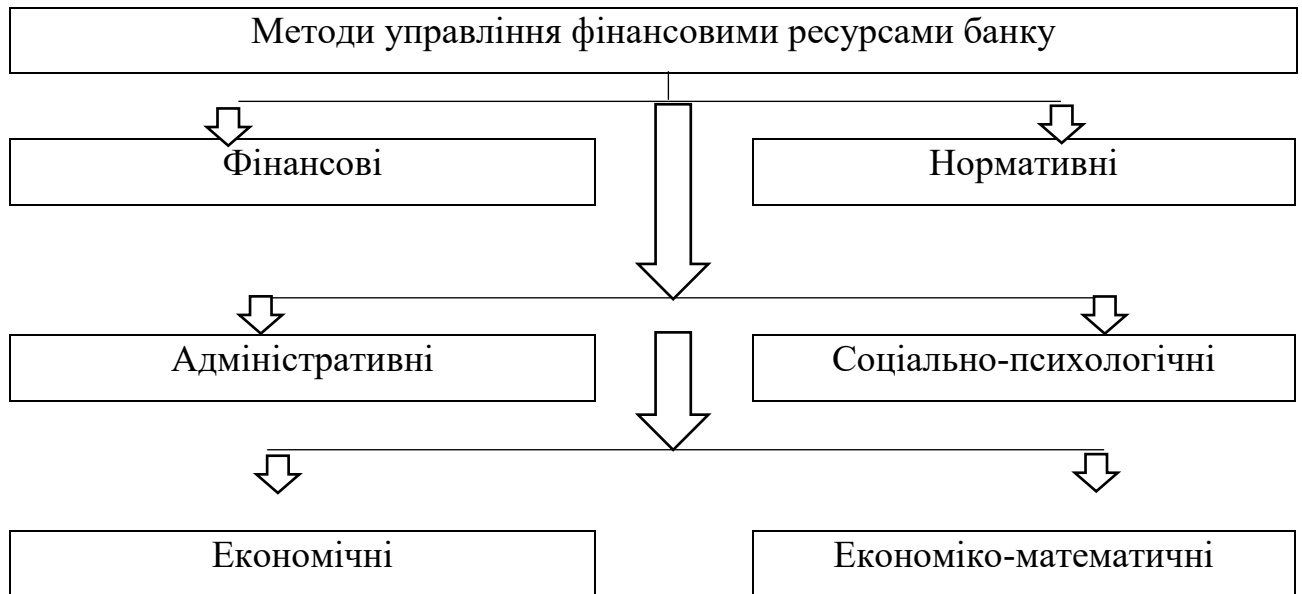

Рис. 1.7. Принципи управління фінансовими ресурсами банку

Джерело: систематизовано автором за [30, 56].

Представлені на рис принципи є базою фінансової політики держави та банку, а також визначають внутрішню політику управління його фінансовими ресурсами. Функція управління фінансовими ресурсами банку передбачає не тільки функцію забезпечення руху коштів, а також акумулювання та конвертації. Цей принцип допомагає пов'язати функцію банку з управління своїми фінансовими ресурсами з його стратегічними цілями виконання та розвитку своєї конкурентної стратегії. [56].

Принципи та наведені нижче функції реалізуються за допомогою спеціальних методів управління фінансовими ресурсами банків, що наведені на рис. 1.8.

Рис. 1.8. Методи управління фінансовими ресурсами банків

Джерело: систематизовано автором за [30, 56].

Наведені на рис.1.6. методи тісно взаємодіють між собою і застосовуються в поєднанні, утворюючи єдину систему, що направлена на досягнення головної цілі управління фінансовими ресурсами банку [48]. Залежно від спрямованості управління розрізняють різні види управління: пасивами, активами, ризиками, ліквідністю, капіталом, портфелями банків тощо. [51].

Економічний стан та умови слід враховувати при розробці механізмів управління фінансовими ресурсами банку. Для забезпечення безперебійної роботи системи управління фінансовими ресурсами банку весь процес складається з чотирьох етапів, які наведені на рис. 1.9.

На практиці можна застосовувати різні підходи до управління фінансовими ресурсами банку, котрі часто є паралельними. У той час як деякі банки зосереджуються на управлінні активами, більшість банків застосовують автономний підхід до управління пасивами. Є банки, які дуже активно використовують передові методи управління своїми фінансовими ресурсами, засновані на позиції інтегрованого управління пасивами та активами, що найкраще відображає сучасні реалії та потреби.

Рис. 1.9. Етапи управління фінансовими ресурсами банків

Джерело: систематизовано автором за [30, 56].

Така система управління фінансовими ресурсами банку дозволяє провести комплексну оцінку з урахуванням факторів впливу. Чим ефективніше буде управлятися фінансовими ресурсами банку, тим більший прибуток він отримає і тим гнучкіше діятиме у разі економічної кризи.

Висновки до розділу 1

В даному розділі кваліфікаційної роботи «Теоретичні засади управління банком та його фінансовими ресурсами» здійснено розкриття таких питань: поняття фінансового ринку та структура його учасників, суть значення та види фінансових ресурсів банку, а також теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банку.

При розгляді першого питання зведено інформацію про визначення вітчизняними науковцями терміну «фінансовий ринок», його розуміння, сутність і зміст. Проаналізувавши існуючі визначення «фінансового ринку» доходимо висновку, що у всіх цих трактуваннях є спільний підхід – фінансовий ринок – це сукупність фінансових ресурсів, які мають окремий механізм перерозподілу, що відбувається на регульованому ринку.

Розглянуто визначення, яка наводиться у світовій науковій літературі щодо суті та змісту «фінансового ринку». Проаналізувавши існуючі визначення терміну «фінансового ринку» у світовій науковій літературі ми дійшли висновку, що у всіх цих трактуваннях є спільний підхід – фінансовий ринок – це місце, де відбувається торгівля усіма видами цінних паперів та грошових коштів.

Наведено існуючі концепції та підходи до функціонування фінансового ринку. Встановлено, що найбільш активними інституційними інвесторами українського фінансового ринку є комерційні банки, страхові компанії та фондові біржі. Усі вони представляють всю структуру фінансових ринків відповідно до своїх функціональних прав та обов'язків.

В роботі здійснено структурування фінансового ринку за ознаками: часу, інституціями, видами фінансових активів або особливостями обігу фінансових інструментів.

При розгляді другого питання розкрито трактування сутності терміну «фінансові ресурси банку» вітчизняними і зарубіжними науковцями. З огляду на ці визначення сформулюємо *власне трактування* терміну «фінансові ресурси банку», визначивши їх як сукупність грошових коштів, що є в розпорядженні банку та можуть бути ним використані для здійснення інвестиційних, кредитних та інших операцій.

В роботі охарактеризовано поняття «фінансові ресурси банку» за двома аспектами: традиційні та нетрадиційні фінансові ресурси, а також на макро- та мікрорівні. На макрорівні фінансові ресурси банку — це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів банківської системи, які вона може згенерувати в певний період часу за визначених умов. На мікрорівні фінансові ресурси банку — це різного роду грошові та немонетарні (але виражені в грошовому еквіваленті) ресурси, доступні для тимчасового користування або зберігання банками.

Для більш повного розуміння сутності фінансових ресурсів банку здійснено їх класифікацію за основними критеріями та ознаками: за складовими, за джерелами походження, за джерелами утворення, за економічним змістом, за потенціалом або масштабом використання ресурсів.

Встановлено, що структура фінансових ресурсів банку є індивідуальною і залежить від кваліфікації банку, особливостей його діяльності, стану ринку кредитних коштів країни та інших факторів.

При розгляді третього питання розкрито теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банків. Визначено, що метою управління фінансовими ресурсами банку виступає формування ефективно функціонуючої системи управління фінансовою діяльністю, яка направлена на максимізацію ринкової вартості банку, підвищення її фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності на зовнішньому та внутрішньому ринку.

Сформовано завдання управління фінансовими ресурсами банку. Визначено, що управління фінансовими ресурсами банку передбачає спроможність системи виконати власні функції з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, що класифіковано як: неконтрольовані фактори, частково-контрольовані фактори, та внутрішньо-системні фактори.

Зазначено, що ефективне управління фінансовими ресурсами банків забезпечується реалізацією таких принципів: комплексності, оптимальності, організованості, розподілу, законності, інтеграції.

Визначено методи управління фінансовими ресурсами банку: фінансові, нормативні, адміністративні, соціально-психологічні, економічні, економіко-математичні.

Наведено етапи процесу системи управління фінансовими ресурсами банку, що забезпечує безперебійну роботу банку. Доведено, що на практиці існують різні паралельні підходи до управління фінансовими ресурсами банку. У той час як деякі банки зосереджуються на управлінні активами, більшість банків застосовують автономний підхід до управління пасивами. Є банки, які дуже активно використовують передові методи управління своїми фінансовими ресурсами, засновані на позиції інтегрованого управління пасивами та активами, що найкраще відображає сучасні реалії та потреби.

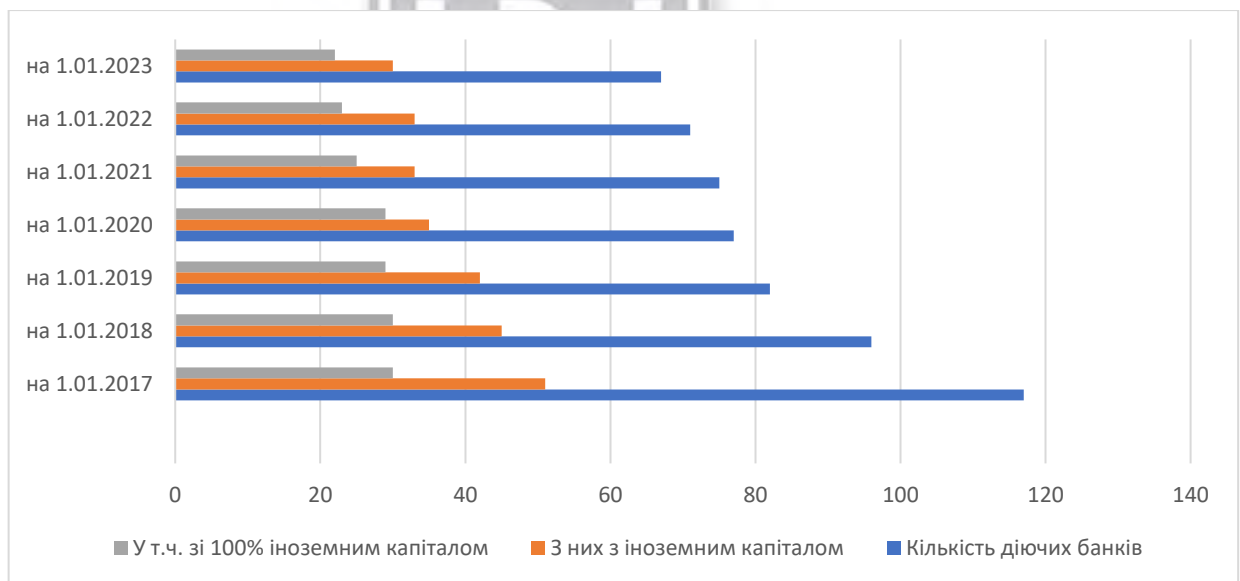

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

2.1. Аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки

Основними суб'єктами вітчизняного фінансового ринку є такі: комерційні банки (депозитарні установи), страхові компанії (недепозитарні установи) і допоміжні фінансові посередники.

Розглянемо характеристики українського фінансового ринку, починаючи з найактивніших його учасників - комерційних банків та банківської системи загалом. Проведемо аналіз банківської системи за 2019-2022 роки. Розпочнемо з аналізу кількості банківських установ, прослідкуємо динаміку їх зміни, а отримані дані представимо у вигляді рис. 2.1.

Рис. 2.1. Кількість комерційних банків у банківській системі України протягом 2017-2022 років.

Джерело: складено автором [73]

Якщо проаналізувати кількість комерційних банків у на початок 2017-2022 років, то зауважимо, що станом на 1 січня 2017 року було 117 комерційних банків, а станом на 1 січня 2023 року тільки 67 банків. Скоротилась також і кількість банків з іноземним капіталом, якщо станом на 1 січня 2017 року в Україні працював 51 банк з іноземним капіталом, то станом на 1 січня 2023 року

таких банків залишилось тільки 30. Те саме стосується і банків зі 100% іноземним капіталом. Станом на 1 січня 2017 року в українській банківській системі було 30 банків з 100% іноземним капіталом, а станом на 1 січня 2022 року залишилось 22 банки з 100% іноземним капіталом, тобто ринок покинуло 8 банків з іноземним капіталом.

Таблиця 2.1.

Кількість комерційних банків в Україні, 2017-2023 рр.

рік	Кількість діючих банків	З них з іноземним капіталом	У т.ч. зі 100% іноземним капіталом
на 1.01.2017	117	51	30
на 1.01.2018	96	45	30
на 1.01.2019	82	42	29
на 1.01.2020	77	35	29
на 1.01.2021	75	33	25
на 1.01.2022	71	33	23
на 1.01.2023	67	30	22

Джерело: складено автором [74]

Фактично за цей період 2017-2022 років з ринку банківської системи України «зникло» 50 банків, найбільш проблемними для банківської системи стали 2017 та 2018 роки, в ці роки було ліквідовано 21 та 14 банків відповідно. Підтверджуючі дані наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Кількість ліквідованих комерційних банків в Україні, 2017-2023 рр.

рік	Кількість діючих банків, од.	Ліквідовано банків за вказаний рік	
		кількість (од.)	у %
на 1.01.2017	117	-	-
на 1.01.2018	96	21	17,9
на 1.01.2019	82	14	14,6
на 1.01.2020	77	5	6,1
на 1.01.2021	75	2	2,6
на 1.01.2022	71	4	5,3
на 1.01.2023	67	4	5,6

Джерело: складено автором [74]

Якщо оцінювати не кількість ліквідованих банків, а керуватися відсотковим вираженням, то загальна банківська система станом на 01 січня 2023 року втратила у відсотковому виразі 42,7% від кількості банків у порівнянні з 01 січня 2017 року. Найбільш «важкими» для банківської системи України були 2017 рік. Так званий «банкопад» становив падіння - 21 банк, або 17,9% та 2018 рік - 14 банків або 14,6%. Навіть під час пандемії Covid-19 та початок війни рф проти України темп ліквідації банків був та є менш загрозливими і становить 5,3 % станом на 01 січня 2021 року та 5,6% 01 січня 2023 року відповідно.

Надалі розглянемо сумарні активи банківської системи України, які складають значну частину від загальних активів усіх фінансових установ країни (таблиця 2.3.).

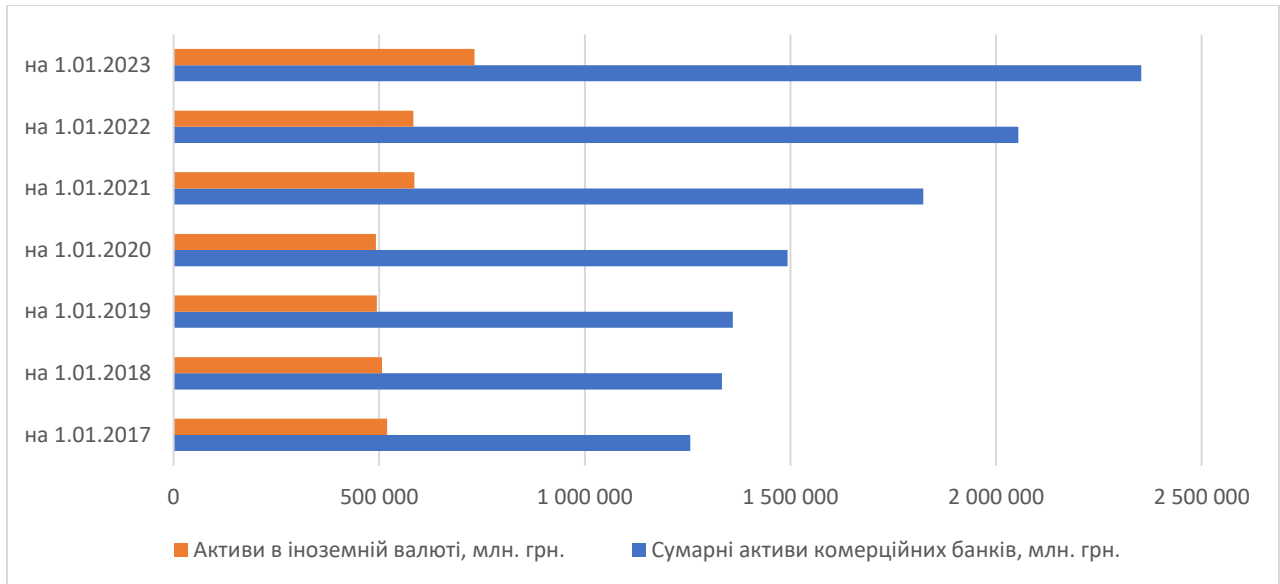
Таблиця 2.3.

Сумарні активи комерційних банків України з 2017 по 2023 рр.

рік	Кількість діючих банків, од.	Сумарні активи комерційних банків, млн. грн.	Активи в іноземній валюті, млн. грн.
на 1.01.2017	117	1 256 599	519 058
на 1.01.2018	96	1 333 831	506 883
на 1.01.2019	82	1 359 703	494 623
на 1.01.2020	77	1 493 298	492 157
на 1.01.2021	75	1 822 841	585 493
на 1.01.2022	71	2 053 928	583 133
на 1.01.2023	67	2 353 592	731 544

Джерело: складено автором [74]

Провівши аналіз за 2017-2022 роки зазначимо, що за цей період сумарні активи за 2017-2022 роки зростали. Станом на 01 січня 2023 року сумарні активи банківської системи становлять - 2 353 592 млн. грн., що практично у 2 рази більше ніж станом на 01 січня 2017 року - 1 256 599 млн. грн. Однак слід зазначити, що це спричинено не розвитком банківської системи, а скороченням кількості банків. Нагадаємо, що станом на 01 січня 2023 року банківська система втратила у відсотковому виразі 42,7% від кількості банків у порівнянні з 01 січня 2017 року.

Рис. 2.2. Динаміка сумарних активів комерційних банків України, 2017-2022 рр., млн. грн.

Джерело: складено автором [72]

Цікавою є аналітика зміни відхилення у абсолютному та відносному вираженні за 2017-2022 рр., що представлено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Відхилення сумарних активів комерційних банків України з 2017 по 2023 рр. (до попереднього року)

рік	Сумарні активи комерційних банків, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Відносне відхилення, %	Активи в іноземній валюті, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Відносне відхилення, %
на 1.01.2017	1 256 599	-	-	519 058	-	-
на 1.01.2018	1 333 831	77 232	106,15	506 883	-12 175	97,65
на 1.01.2019	1 359 703	25 872	101,94	494 623	-12 260	97,58
на 1.01.2020	1 493 298	133 595	109,83	492 157	-2 466	99,50
на 1.01.2021	1 822 841	329 543	122,07	585 493	93 336	118,96
на 1.01.2022	2 053 928	231 087	112,68	583 133	-2 360	99,60
на 1.01.2023	2 353 592	299 664	114,59	731 544	148 411	125,45

Джерело: складено автором [72]

Як видно з таблиці 2.3. приріст сумарних активів комерційних банків України з 2017 по 2023 роки становить 14,59 %, а активів в іноземній валюті 25,45%.

Надалі розглянемо сумарні пасиви банківської системи України, які складають більшу частину від загальних пасивів усіх фінансових установ країни (табл.2.5.).

Таблиця 2.5.

Сумарні пасиви комерційних банків України з 2017 по 2023 рр.

рік	Кількість діючих банків, од.	Сумарні пасиви комерційних банків, млн. грн.	Капітал, млн. грн.
на 1.01.2017	117	1 256 298	123 783
на 1.01.2018	96	1 333 831	161 108
на 1.01.2019	82	1 359 703	154 960
на 1.01.2020	77	1 493 298	199 921
на 1.01.2021	75	1 822 841	209 460
на 1.01.2022	71	2 053 232	255 514
на 1.01.2023	67	2 353 939	218 072

Джерело: складено автором [72]

Провівши аналіз за 2017-2022 роки зазначимо, що за цей період сумарні пасиви за 2017-2022 роки зростали. Станом на 01 січня 2023 року сумарні пасиви банківської системи становлять - 2 353 939 млн. грн., що практично у 2 рази більше ніж станом на 01 січня 2017 року - 1 256 298 млн. грн.

Рис. 2.3. Динаміка сумарних пасивів та капіталу комерційних банків України, 2017-2022 рр., млн. грн.

Джерело: складено автором [72]

Цікавою є аналітика зміни відхилення у абсолютному та відносному вираженні за 2017-2022 рр., що представлено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Відхилення сумарних пасивів та капіталу комерційних банків України з 2017 по 2023 рр. (до попереднього року)

рік	Сумарні пасиви комерційних банків, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Відносне відхилення, %	Капітал, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Відносне відхилення, %
на 1.01.2017	1 256 298	-	-	123 783		
на 1.01.2018	1333831	77 533	106,17	161 108	37 325	130,15
на 1.01.2019	1359703	25 872	101,94	154 960	-6 148	96,18
на 1.01.2020	1 493 298	133 595	109,83	199 921	44 961	129,01
на 1.01.2021	1822841	329 543	122,07	209 460	9 539	104,77
на 1.01.2022	2 053 232	230 391	112,64	255 514	46 054	121,99
на 1.01.2023	2353939	300 707	114,65	218 072	-37 442	85,35

Джерело: складено автором [72]

Як видно з таблиці 2.3. приріст сумарних пасивів комерційних банків України з 2017 по 2023 роки стабільно зростає та станом на 01.01.2023 року становить 14,65 %. Інша ситуація спостерігається з капіталом. Тут більш прослідковується коливання. До прикладу зростання капіталу відбувалось у 2017, 2019, та 2021 роках. В інші періоди відбувалось скорочення, зокрема за 2022 рік приріст капіталу мало від'ємне значення та становило падіння на 14,65%. Причиною цьому є початок війни рф проти України.

Аналіз пасивів та активів комерційних банків неможливий без дослідження та оцінки рентабельності активів та капіталу комерційних банків. Інформація щодо рентабельності активів та капіталу комерційних банків наведена в таблиці 2.7.

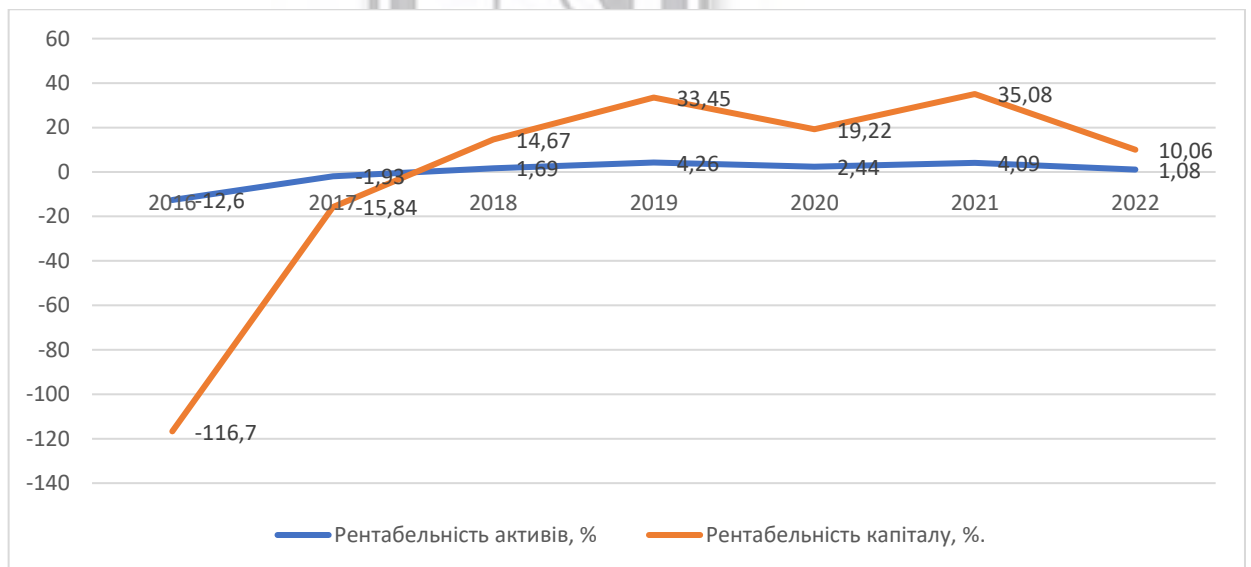
Таблиця 2.7.

**Рентабельність активів та капіталу комерційних банків України
з 2017 по 2023 рр.**

рік	Рентабельність активів, %	Рентабельність капіталу, %.
на 1.01.2017	-12,6	-116,7
на 1.01.2018	-1,93	-15,84
на 1.01.2019	1,69	14,67
на 1.01.2020	4,26	33,45
на 1.01.2021	2,44	19,22
на 1.01.2022	4,09	35,08
на 1.01.2023	1,08	10,06

Джерело: складено автором [72]

Для наочності сприйняття інформації про рентабельність активів та капіталу комерційних банків представимо їх у вигляді рис.2.4.

**Рис. 2.4. Динаміка зміни рентабельності активів та капіталу
комерційних банків України, 2017-2022 рр., млн. грн.**

Джерело: складено автором [72]

Аналізуючи рис. 2.4. зазначимо, що протягом 2016–2017 років комерційні банки отримували збитки – рентабельність активів становила у 2016 році рекордні – 116,7%, а у 2017 році – 15,84%. З 2018 року ситуація почала

покращуватися – рентабельність активів набула додатнього значення. Така ситуація свідчить, що банківська система України почала отримувати прибуток.

2.2. Роль та місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди

Акціонерне товариство КБ «ПриватБанк» (далі АТ КБ «ПриватБанк») створено 1992 року. Єдиним акціонером АТ КБ «ПриватБанк» є держава в особі Кабінету Міністрів України. 21.12.2016 р. держава здобула права власності на 100% акцій АТ КБ «ПриватБанк».

Місія АТ КБ «ПриватБанк» «допомагати економіці розвиватися, бізнесу – зростати, а приватним клієнтам – здійснювати мрії, надаючи фінансові послуги найвищої якості».

Слоган банку: «ПриватБанк – беремо і робимо» [70].

Наразі АТ КБ «ПриватБанк» є провідним банком на банківського ринку України та займає рейтингові позиції та нагороди (табл.2.8.)

Таблиця 2.8.

Рейтингові позиції АТ КБ «ПриватБанк» станом на 01.01.2023 рр.

Рейтинг	Вид рейтингу	Значення рейтингу
Standard Rating	Довгостроковий рейтинг за національною шкалою	uaAA
	Короткостроковий кредитний рейтинг	uaK1
	Рейтинг депозитів	ua.1
Fitch Ratings	Довгостроковий рейтинг за національною шкалою	AA (ukr)/Stable
	Рейтинг стійкості	ccc-
	Довгостроковий рейтинг РДЕ в іноземній валюті	CCC-
	Довгостроковий рейтинг РДЕ в національній валюті	CCC
	Короткостроковий рейтинг РДЕ в іноземній валюті	C
	Рейтинг підтримки	WD
	Рівень підтримки довгострокового РДЕ	WD
	Базова оцінка кредитоспроможності (BCA)	ca

Moody's (рейтинги визначаються на основі публічної інформації)	Скоригована базова оцінка кредитоспроможності (Adjusted BCA)	са
	Довгострокові депозити (іноземна валюта)	Саа3
	Довгострокові депозити (національна валюта)	Саа3

Джерело: складено автором [71]

Цікавою є інформація щодо рейтингового агентства Moody's, яке змінило рейтинги оцінки кредитоспроможності з «Саа3» на «Са». За визначенням рейтингового агентства Moody's, відбулось це внаслідок зниження рейтингу незабезпеченого боргу в Україні відповідно до «Са» з «Саа3». Зниження рейтингів за визначенням Moody's зумовлене наслідками війни з Росією, які, ймовірно, створять довгострокові проблеми для економіки та державних фінансів України. [70]

Стратегією АТ КБ «ПриватБанк» є стабільне зростання банку. Корпоративна поведінка в АТ КБ «ПриватБанк» базується на принципах законності, прозорість, компетентності, дотримання прав та інтересів клієнтів, кредиторів банку, акціонерів та працівників і спрямована на підтримку прибутковості та фінансової стабільності АТ КБ «ПриватБанк» [70].

Головний офіс АТ КБ «ПриватБанк» знаходиться у м. Дніпро (Україна).

АТ КБ «ПриватБанк» має представництва за кордоном: у Литві, Італії та Португалії, о. Кіпр та представництва у Алма-Аті та Пекіні. Станом на 31 грудня 2022 року АТ КБ «ПриватБанк» має 8 філій і 1200 функціонуючих відділень в Україні.

За рейтингом стійкості АТ КБ «ПриватБанк» стабільно входить в ТОП-10 банків України, що підтверджено даними наведеними в табл.2.9.

Таблиця 2.9.

Рейтинг стійкості банків станом на 01.01.2023 рр.

№	Банк	Загальний рейтинг	Стресостійкість	Лояльність вкладників	Оцінка аналітиків	Місце в ренкінгу за депозитами фізосіб
1	Укрсиббанк	4,39	4,3	4,6	4,22	7
2	Райффайзен Банк	4,34	4,1	4,9	3,89	3
3	Креді Агріколь Банк	4,16	3,8	4,5	4,33	11
4	Кредобанк	4,15	3,9	4,5	4,11	12
5	ОТП Банк	4,12	4	4,3	4,11	10
6	Приватбанк	4,04	3,5	4,5	4,33	1
7	Універсал Банк	3,84	3,1	4,9	3,56	4
8	ПУМБ	3,73	3,2	4,5	3,56	6
9	Ощадбанк	3,61	2,9	4,2	4,11	2
10	Укрексімбанк	3,6	3	4,5	3,33	8

Джерело: складено автором [72]

Важливим для оцінювання діяльності банку є показник стресостійкість. У АТ КБ «ПриватБанк» цей показник визначений на рівні 3,5. Розглянемо детально складові та значення цього показника, а отримані дані представимо в табл. 2.9.

Таблиця 2.9.

Складові показника «стресостійкість» АТ КБ «ПриватБанк» станом на 01.01.2023 рр.

№	Складові показника стресостійкість	Значення показника	бали
1	Залежність від вкладів фізичних осіб	67,89	0
2	Якість фондування		3
3	Прибутковість	10,66	5
		30,36	
		6,32	
4	Ліквідність	8,73	4,7
		81,81	
		311,01	
5	Доступність капіталу	10,52	3,7
		23,78	
		11,9	
6	Масштаб діяльності банку		5
		Загальний бал	3,5

Джерело: складено автором [72]

Аналіз вищенаведеної таблиці свідчить про високі показники стресостійкості АТ КБ «ПриватБанк» за попередній рік. Займаючи шосту позицію в загальному рейтингу банків з показником стресостійкості та значенням загального балу 3,5. Також високе значення займає АТ КБ «ПриватБанк» у масштабах діяльності банку, який визначається місцем банку в ренкінгу активів НБУ. Станом на 01.01.2023 р. цей показник становить 5 балів.

Розглянемо складові показника – лояльність вкладників АТ КБ «ПриватБанк» за попередній рік, а отримані дані представимо в табл. 2.10.

Таблиця 2.10.

**Складові показника «Лояльність вкладників» АТ КБ «ПриватБанк»
станом на 01.01.2023 рр.**

№	Складові показника лояльність вкладників	Значення показника	бали
1	Частка банку на ринку роздрібних депозитів	35.77%	5
2	Абсолютне зростання роздрібною портфеля вкладів за квартал	18285.41 млн грн	5
		392.14 млн дол	
3	Відносне зростання роздрібною портфеля вкладів за кварта	8.02% грн	4,5
		19.55% дол	
4	Досвід роботи на ринку	з 1992-03-19	5
5	Платіжна репутація банку	тд-/рк-/ва-	
		Загальний бал	4,5

Джерело: складено автором [72]

Аналіз вищенаведеної таблиці свідчить про високі показники лояльності вкладників АТ КБ «ПриватБанк» за попередній рік. Займаючи шосту позицію в загальному рейтингу банків з показником лояльність вкладників та значенням загального балу 4,5 АТ КБ «ПриватБанк» характеризується високим показником такого складника як «частка банку на ринку роздрібних депозитів». Станом на 01.01.2023 р. цей показник становить 5 балів (35,77%), що у порівнянні з лідером – «Укрсисббанком» теж становить 5 балів (3,86%) відповідно.

З позицій прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» у жовтні 2022 року очолив список із 48 прибуткових банків із розміром чистого прибутку 3,934 млрд грн. Тим самим АТ КБ «ПриватБанк» забезпечив прибуток усієї банківської системи.

Згідно з оприлюдненими НБУ даними АТ КБ «ПриватБанк» входить до переліку системно важливих банків України. Також до цього переліку включено «А-банк», Укрсиббанк, Сенс банк, Ощадбанк, ПУМБ та інші.

Також АТ КБ «ПриватБанк» є одним з найбільших банків, що розміщують депозити фізичних та юридичних осіб. Відповідна інформація представлена в табл. 2.11.

Таблиця 2.11.

ТОП-5 найбільших банків за депозитами від фізичних та юридичних осіб станом на 01.01.2023 рр.

№	Банк	Всього депозитів, тис. грн	
		Фізичних осіб	Юридичних осіб
1	Приватбанк	290 030 221	70 446 043
2	Ощадбанк	128 798 695	58 566 989
3	Укргазбанк	26 070 950	108 312 973
4	Райффайзен Банк	53 717 596	53 097 387
5	Укрексімбанк	27 827 359	60 992 565

Джерело: складено автором [73]

Загалом, приріст депозитів за вкладеннями фізичних та юридичних осіб збільшився на 22,8%. Така ситуація є свідченням довіри вкладників до АТ КБ «ПриватБанк».

Також АТ КБ «ПриватБанк» є лідером серед банків, що надають кредити фізичним та юридичним особам. Відповідна інформація представлена в табл. 2.12.

Таблиця 2.12.

ТОП-5 найбільших банків за виданими кредитами фізичним та юридичним особам станом на 01.01.2023 рр.

№	Банк	Всього видано кредитів, тис. грн	
		Фізичних осіб	Юридичних осіб
1	Приватбанк	73 596 983	184 010 558
2	Ощадбанк	17 744 422	95 478 213
3	Сенс Банк	34 031 442	39 609 192
4	Райффайзен Банк	9 751 018	63 884 064
5	ПУМБ	22 257 611	38 093 892

Джерело: складено автором [73]

Також АТ КБ «ПриватБанк» вдалося досягти значного прибутку у 2022 році, але дане питання ми розглянемо у наступному пункті роботи.

Таким чином АТ КБ «ПриватБанк» є одним з лідерів ринку, займаючи високу позицію в рейтингу банків України.

2.3. Порівняльна характеристика джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» (2019-2022 роки)

Одним з найважливіших факторів, що впливають на розмір прибутку банку, є розмір його доходу, що формується від ведення бізнесу та джерел формування фінансових ресурсів. Дохід банку та джерела формування фінансових ресурсів є основою розвитку банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Більшість фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» спрямовується на погашення поточних витрат, які пов'язані з основною діяльністю банку. Частка доходу АТ КБ «ПриватБанк» є джерелом його чистого прибутку. В таблиці 2.13. наведено розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2022 роки.

Таблиця 2.13.

Розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2022 роки.

№	Рік	Розмір чистого прибутку, млрд.грн.	Відхилення чистого прибутку, до попереднього року, млрд.грн.
1	2019	32,609	-
2	2020	25,306	-7,303
3	2021	35,050	9,744
4	2022	30,250	- 4,8

Джерело: складено автором [71]

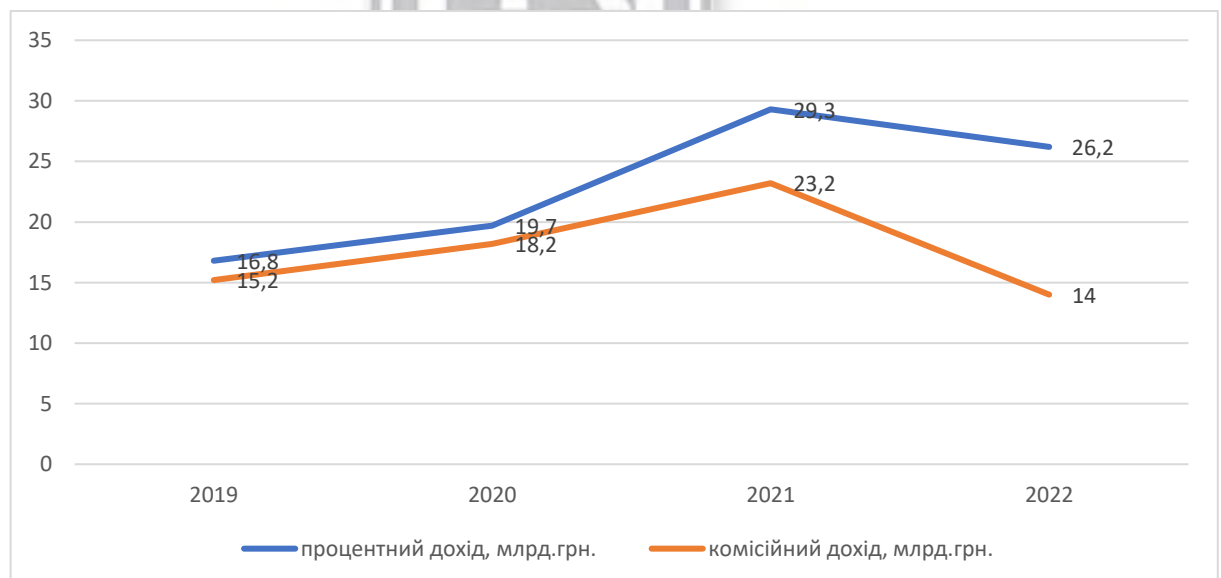
Найбільш успішним для розвитку банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» був 2021 рік, адже розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» склав 35,05 млрд. грн. У 2022 році АТ КБ «ПриватБанк» практично вдалось вийти на показники «доковідного» 2019 року, де розмір чистого прибутку становив 32,609 млрд. грн. (2019 рік) та 30,250 млрд. грн. (2022 рік). Найбільш

«провальним для АТ КБ «ПриватБанк» був 2020 рік, де розмір чистого прибутку становив 25,306 млрд. грн. На нашу думку на чистий прибуток АТ КБ «ПриватБанк» вплинули пандемія. Скорочення у 2022 році викликані заходами, запровадженими від початку повномасштабної війни для зниження кредитного навантаження. АТ КБ «ПриватБанк» вдався до таких «послаблень» для клієнтів:

- призупинення нарахування відсотків,
- кредитні канікули,
- реструктуризація боргу, тощо. [62].

Такі заходи негативно відзначилось на розмірі чистого прибутку, скорочення становило 4,8 млрд. грн., але дозволило втриматись на фінансовому ринку.

Щодо джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», то вони формуються за рахунок процентного та комісійного доходів. Динаміка їх зміни протягом 2019-2022 років представлена на рис. 2.5.

Рис. 2.5. Динаміка зміни процентного та комісійного доходів АТ КБ «ПриватБанк», 2019-2022 рр., млрд. грн.

Джерело: складено автором [70]

Аналізуючи рис. 2.5. зазначимо, що показники процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років зростали, і тільки в 2022 році відбулось скорочення до 26,2 млрд. грн. та 14,0 млрд. грн. відповідно. Така

ситуація була спричинена «послабленнями» для клієнтів, про які ми уже згадували.

Якщо розглядати абсолютні та відносні відхилення показників процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років, то проаналізуємо дані наведені в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14.

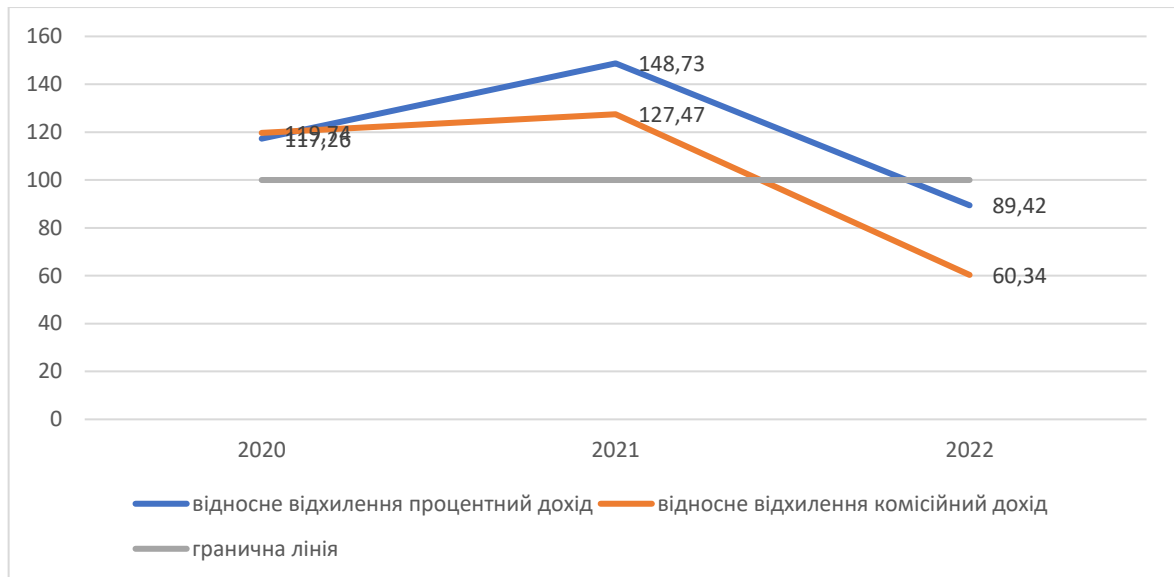
**Відхилення показників процентного та комісійного доходу
АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років**

№	Рік	Процентний дохід, млрд.грн.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення	Комісійний дохід, млрд.грн.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
1	2019	16,8	-	-	15,2	-	-
2	2020	19,7	2,9	117,26	18,2	3,0	119,74
3	2021	29,3	9,6	148,73	23,2	5,0	127,47
4	2022	26,2	-3,1	89,42	14,0	-9,2	60,34

Джерело: складено автором [71]

Аналіз таблиці 2.14. засвідчує, що у 2022 році процентний дохід становив 26,2 млрд. грн, що порівняні з 2021 роком зменшився на 3,1%. Найбільше значення процентного доходу в АТ КБ «ПриватБанк» було отримано в 2021 році, де зростання становило 29,3 млрд. грн, або 9,6%. Що стосується комісійного доходу, то в 2022 році в АТ КБ «ПриватБанк» він становив 14,0 млрд. грн., зниження становило 9,2 млрд. грн, що на 60% менше ніж у попередньому році. У попередніх роках комісійний дохід АТ КБ «ПриватБанк» зазнавав стабільного приросту та щороку становив 3,0 млрд. грн. (у 2020 році) та 5,0 млрд. грн. (у 2021 році).

Взагалі динаміку зміни відносних відхилень показників процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років зображено на рис. 2.6.

Рис. 2.6. Динаміка зміни відносних відхилень показників процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років

Джерело: складено автором [71]

Тобто, як бачимо з рисунку 2.6. пік зростання відносних відхилень показників процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» припав на 2021 рік, а у 2022 році відбулось різке їх падіння – нижче межі у 100%. Це означає, що отримане в попередні роки значення не тільки не вдалось втримати, а і вони набули критичного значення – 89,42% для процентного доходу та 60,34% для комісійного доходу.

Важливим є порівняльна характеристика джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», які базуються на показниках фінансових результатів. Саме ці фінансові результати формують джерела фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», до них належать: процентні доходи, чистий процентний дохід, комісійні доходи, чистий комерційний дохід, процентні витрати, комерційні витрати, адміністративні та інші операційні витрати, податок на прибуток.

В таблиці 2.15. наведено динаміку основних показників фінансових результатів протягом 2019-2022 років.

Таблиця 2.15.

**Динаміка показників фінансових результатів
АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років, млрд. грн.**

№	Рік	Процент-ний дохід	Чистий процент-ний дохід	Комісій-ний дохід	Чистий комісій-ний дохід	Процент-ні витрати	Комісій-ні витрати	Адмініст-ративні та інші операційні витрати	Податок на прибуток
1	2019	33,8	16,8	24,5	15,2	14,1	6,4	6,5	-2,0
2	2020	33,6	19,7	27,6	18,2	12,3	8,6	6,3	-4,4
3	2021	35,8	29,3	35,1	23,2	6,5	11,8	6,3	-9,9
4	2022	29,2	26,2	22,9	14,0	2,9	8,9	7,1	-2,9

Джерело: складено автором [71]

Аналіз динаміки фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк» показує, що основним джерелом доходу є процентні доходи. Ефективне інвестування в активи та ефективне управління активами та пасивами гарантують збільшення прибутку. АТ КБ «ПриватБанк» сьогодні, як і більшість банків, змушений працювати в надзвичайно напружених умовах через військові дії. Сьогодні розвиток та вдосконалення роботи АТ КБ «ПриватБанк» є основною метою при формуванні та забезпеченні ефективного ринкового середовища в Україні.

Основним показником, який відображає оцінку загальної економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є прибуток. Прибуток комерційного банку – це фінансовий результат (підсумок) його діяльності, що показує перевагу доходів над витратами [39].

Використання прибутку як показника для оцінки фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк» обтяжений різними обсягами операцій в різні проміжки часу. Для аналізу прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» необхідно розрахувати та брати до уваги відносні показники – де основним показником є рентабельність.

Значення основних показників рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» наведено в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16.

**Основні показники рентабельності
АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років, %**

№	Рік	Прибутковість активів (ROA)	Прибутковість капіталу (ROE)	Чиста процентна маржа (ЧПМ)	Чистий спред (ЧС)
1	2019	10,53	59,8	6,35	5,09
2	2020	6,62	47,91	5,65	5,72
3	2021	8,73	52,38	7,3	5,05
4	2022	2,84	26,06	5,38	4,07

Джерело: складено автором [71]

Аналізуючи показники рентабельності АТ КБ «ПриватБанк», що наведені в таблиці вище, слід зазначити, що за досліджуваний період всі вони відповідають рекомендованим значенням. Показник рентабельності активів (ROA) показує, що протягом 2019-2022 років АТ КБ «ПриватБанк» ефективно використовував наявні фінансові ресурси. Підтвердженням цього є значення показника ROA – норма повинна бути понад 1%. У нашому випадку, у 2019 році цей показник перевищував норму у 10 разів (10,53%) та у 2022 році становив 2,84%.

Що стосується показника рентабельності капіталу – ROE, то його значення повинне бути не менше 15%. Для АТ КБ «ПриватБанк» ця норма виконується, адже у 2019 році цей показник становив 59,8%, а у 2022 році – 26,06%. Даний показник - ROE показує, який чистий прибуток припадає на одну гривню власного капіталу.

Щодо показника чиста процентна маржа (ЧПМ), то нормативне значення для нього складає 4,5%. Проаналізувавши динаміку цього показника за 2019-2022 роки зазначимо, що у 2019 році ЧПМ для АТ КБ «ПриватБанк» становить 6,35%, а у 2022 році – 5,38%. Таким чином навіть, під час війни банку вдається утримувати рентабельність банку на належному рівні. Показник «чиста

процентна маржа» показує скільки чистого відсоткового доходу приносить 1 грн. робочих активів.

Що стосується показника «чистий спред», то його значення повинне бути не менше 1,25%. Для АТ КБ «ПриватБанк» ця норма виконується, адже у 2019 році цей показник становив 5,09%, а у 2022 році – 4,07%. Даний показник показує, рівень узгодженості відсоткової політики банку по кредитним і депозитним операціям.

Комплексна та точна оцінка рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» дозволяє нам отримати максимально можливу кількість даних для аналізу фінансових ресурсів. Це дозволяє отримати більш чіткі та змістовні висновки щодо фінансового стану та розвитку АТ КБ «ПриватБанк» для усіх груп стейкхолдерів. Постійний моніторинг діяльності АТ КБ «ПриватБанк» надає поточну інформацію для побудови першочергових кроків для регулювання діяльності банку в найближчому майбутньому для усіх стейкхолдерів.

Ефективне управління прибутковістю АТ КБ «ПриватБанк», її коректна оцінка та аналіз визначають реальність досягнення банком економічних цілей (стратегічних і тактичних) спрямованих на диверсифікацію джерел формування фінансових ресурсів [22].

Висновки до розділу 2

В даному розділі кваліфікаційної роботи «Аналітичний огляд діяльності АТ КБ «ПриватБанк» здійснено розкриття таких питань: аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки; роль і місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди, а також порівняльна характеристика джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк».

При розгляді першого питання зведено інформацію про аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки. Проведено аналіз кількості банківських установ та прослідковано динаміку їх зміни. Станом на 1 січня 2017

року було 117 комерційних банків, а станом на 1 січня 2023 року тільки 67 банків. Скоротилась також і кількість банків з іноземним капіталом, якщо станом на 1 січня 2017 року в Україні працював 51 банк з іноземним капіталом, то станом на 1 січня 2023 року таких банків залишилось тільки 30 одиниць.

Фактично за період 2017-2022 років з ринку банківської системи України «зникло» 50 банків, найбільш проблемними для банківської системи стали 2017 та 2018 роки, в ці роки було ліквідовано 21 та 14 банків відповідно.

Найбільш «важкими» для банківської системи України були 2017 рік. Так званий «банкопад» становив падіння - 21 банк, або 17,9% та 2018 рік - 14 банків або 14,6%. Навіть під час пандемії Covid-19 та початок війни РФ проти України темп ліквідації банків був та є менш загрозливими і становить 5,3 % станом на 01 січня 2021 року та 5,6% 01 січня 2023 року відповідно.

В розділі проаналізовано сумарні активи та пасиви банківської системи України. Станом на 01 січня 2023 року сумарні активи банківської системи становлять - 2 353 592 млн. грн., що практично у 2 рази більше ніж станом на 01 січня 2017 року - 1 256 599 млн. грн. Однак слід зазначити, що це спричинено не розвитком банківської системи, а скороченням кількості банків. Станом на 01 січня 2023 року сумарні пасиви банківської системи становлять 2 353 939 млн. грн., що практично у 2 рази більше ніж станом на 01 січня 2017 року - 1 256 298 млн. грн. приріст сумарних пасивів комерційних банків України з 2017 по 2023 роки стабільно зростає та станом на 01 січня 2023 року становить 14,65 %. Інша ситуація спостерігається з капіталом. Тут більш прослідковується коливання. До прикладу зростання капіталу відбувалось у 2017, 2019, та 2021 роках. В інші періоди відбувалось скорочення, зокрема за 2022 рік приріст капіталу мало від'ємне значення та становило падіння на 14,65%. Причиною цьому є початок війни РФ проти України.

Наступним питанням проаналізовано роль і місце АТ КБ «Приватбанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди. Наразі АТ КБ «ПриватБанк» є провідним банком на банківського ринку України та займає рейтингові позиції та нагороди. У 2022 році рейтингове агентство Moody's

змінює рейтинги оцінки кредитоспроможності з «Саа3» на «Са». Відбулось це внаслідок зниження рейтингу незабезпеченого боргу в Україні відповідно до «Са» з «Саа3». Зниження рейтингів зумовлене наслідками війни з Росією, які, ймовірно, створять довгострокові проблеми для економіки та державних фінансів України.

За рейтингом стійкості станом на 01.01.2023 р. АТ КБ «ПриватБанк» стабільно входить в ТОП-10 банків України. Відзначаються високі показники стресостійкості АТ КБ «ПриватБанк» за попередній рік. Досліджуваний банк в загальному рейтингу банків займає шосту позицію з показником «стресостійкість» та значенням загального балу 3,5.

З позицій прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» у жовтні 2022 року очолив список із 48 прибуткових банків із розміром чистого прибутку 3,934 млрд грн. Тим самим АТ КБ «ПриватБанк» забезпечив прибуток усієї банківської системи.

Згідно з оприлюдненими НБУ даними АТ КБ «ПриватБанк» входить до переліку системно важливих банків України. Також до цього переліку включено «А-банк», Укрсиббанк, Сенс банк, Ощадбанк, ПУМБ та інші.

Також АТ КБ «ПриватБанк» є лідером серед банків, за приростом депозитів та банків, що надають кредити фізичним та юридичним особам. Загалом, приріст депозитів за вкладеннями фізичних та юридичних осіб збільшився на 22,8%. Така ситуація є свідченням довіри вкладників до АТ КБ «ПриватБанк». Також АТ КБ «ПриватБанк» є лідером серед банків, що надають кредити фізичним та юридичним особам.

Наступним питанням було здійснення порівняльної характеристики джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк».

В роботі проаналізовано розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2022 роки. Встановлено, що найбільш успішним для розвитку банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» був 2021 рік, адже розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» склав 35,05 млрд. грн. У 2022 році АТ КБ «ПриватБанк» практично вдалось вийти на показники «доковідного» 2019 року, де розмір чистого прибутку становив 32,609 млрд. грн. (2019 рік) та 30,250 млрд. грн. (2022

рік). Найбільш «провальним для АТ КБ «ПриватБанк» був 2020 рік, де розмір чистого прибутку становив 25,306 млрд. грн. На нашу думку на чистий прибуток АТ КБ «ПриватБанк» вплинули пандемія. Скорочення у 2022 році викликані заходами, запровадженими від початку повномасштабної війни для зниження кредитного навантаження.

Щодо джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», то вони формуються за рахунок процентного та комісійного доходів. показники процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років зростали, і тільки в 2022 році відбулось скорочення до 26,2 млрд. грн. та 14,0 млрд. грн. відповідно.

В роботі проаналізовано такі фінансові результати джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», до них належать: процентні доходи, чистий процентний дохід, комісійні доходи, чистий комерційний дохід, процентні витрати, комерційні витрати, адміністративні та інші операційні витрати, податок на прибуток.

Показники рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» (Показник рентабельності активів (ROA), показник рентабельності капіталу (ROE), показник чистої процентної маржі (ЧПМ), показник чистий спред) за досліджуваний період відповідають рекомендованим значенням.

АТ КБ «ПриватБанк» сьогодні, як і більшість банків, змушений працювати в надзвичайно напружених умовах через військові дії. Сьогодні розвиток та вдосконалення роботи АТ КБ «ПриватБанк» є головною метою при створенні ефективного ринкового середовища в Україні. Отже, ефективне управління прибутковістю АТ КБ «ПриватБанк», її правильна оцінка та чесний аналіз визначає досягнення банком стратегічних і тактичних економічних цілей в джерелах формування фінансових ресурсів.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні

Першочерговими кроками для вдосконалення та розвитку фінансового ринку в Україні спочатку необхідно внести зміни в загальну систему економічних відносин, після чого запровадити спеціальні механізми розвитку фінансових ринків. [49]

Без змін економічних відносин наслідки змін фінансового ринку будуть незначними. Основними нефінансовими напрямками відновлення економіки та економічних відносин у поствоєнний період є:

- *мінімізувати податковий тягар* як на фізичних, так і на юридичних осіб. Особливо це стосується банківської системи. Післявоєнне відновлення України для того, щоб досягти певного рівня економічного розвитку має спершу відтермінувати введення високих податків. Мінімізація податкового тягара є одним із найважливіших факторів макроекономічних процесів, що сприяє прискоренню економічного розвитку. Від вживання цього заходу виграють усі сторони: відбувається економічне зростання, нівелюється зміст та першопричини виникнення тіньової економіки виступає позитивний вплив на фінансовий ринок. Це стосується всіх податків, якими обкладаються фізичні та юридичні особи: податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, внески на соціальне страхування та податок на додану вартість. [7]

- *дотримання антимонопольного законодавства*. Цей захід стосується антимонополії в діяльності як приватного так і державного сектора. Монополії нівелюють конкуренцію та створюють нерівні умови для учасників ринку, обмежуючи доступ до ринку іншим учасникам.

- *удосконалення нормативно-правової бази*. Цей захід стосується превентивних чинників, адже наявність дієвої та ефективною законодавчої бази сприяє дотриманню правил існуючих на фінансовому ринку, забезпечує рівність та безпеку від шахрайства всім стейкхолдерам.

- *забезпечення економічної та фінансової стабільності*. Цей захід стосується усіх сфер та напрямів діяльності та позитивно вплине на всі процеси.

Розвиток фінансових ринків потребує й інших специфічних напрямів та механізмів, що сприятимуть його розвитку. Для регулювання кожного окремого сектору фінансового ринку необхідно впровадження кожного відокремленого механізму, але є і деякі загальні заходи:

1. *забезпечення прозорості всіх фінансових процесів*. Інформація, що оприлюднюється на фінансовому ринку має бути відкритою, прозорою та викладеною в доступній формі. Особливо це стосується оприлюднення інформації про: фінансові інструменти та фінансову діяльність усіх учасників фінансового ринку. [22]

2. *забезпечення конкуренції*. Конкуренція створює рівні умови для всіх учасників фінансового ринку, а також стимулює обіг фінансових інновацій, що сприяє розвитку фінансового ринку.

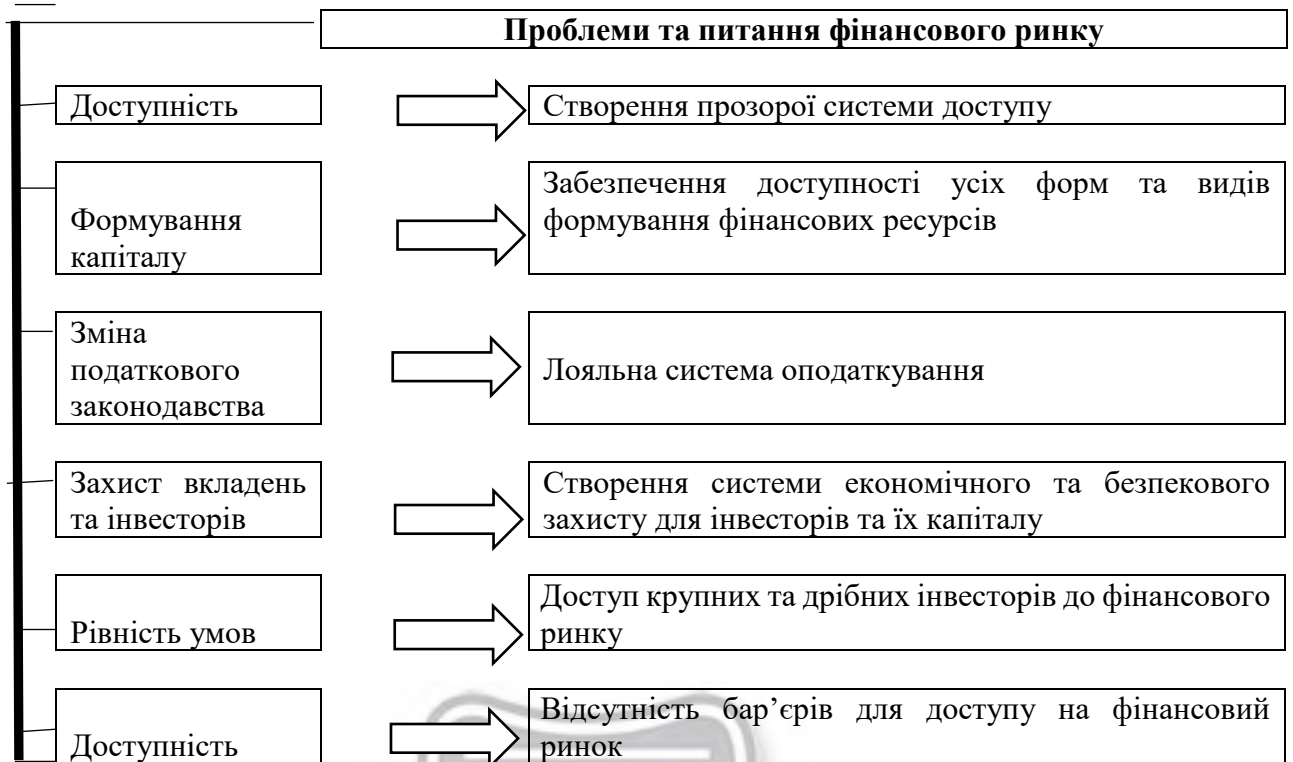
3. *забезпечення дотримання прав, гарантії та безпекових умов* для всіх стейкхолдерів - фінансових суб'єктів.

Першочерговою проблемою вітчизняного фінансового ринку є нестача фінансових ресурсів для забезпечення інвестиційного попиту, який присутній зі сторони реального сектору економіки. Значні суми фінансових ресурсів необхідні для відновлення пошкодженої інфраструктури, відновлення роботи підприємств реального сектору економіки тощо. В цьому випадку крупні, малі та середні підприємства звертаються до банківських установ для отримання кредитів та компенсаційних виплат, які спрямовуватимуться на відбудову економіки України.

Тож вирішення питання наявності вільних фінансових ресурсів полягає в тому, щоб створити ситуацію, коли можна залучити додаткове внутрішнє фінансування, залучати інвесторів, спонукати населення віддавати заощадження до банківських установ.

Загалом, фінансовий ринок має ряд першочергових проблем та питань, які необхідно оперативно вирішувати, їх систематизовано на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Проблеми та питання фінансового ринку

Джерело: систематизовано автором за 7, 22.

Зараз в Україні відбуваються процес, де фінансовий ринок може допомогти у відновленні та розбудові усіх секторів. Насамперед, це стосується фінансування роботи державних підприємств, а в окремих випадках і відновлення їх роботи.

Другим великим за обсягом фінансовим ринком, який потребує розробки шляхів покращення та розвитку є ринок цінних паперів. В сучасних умовах господарювання в Україні «набрав обертів» фінансовий ринок облігацій. Наразі цей ринок представлений у формі облігацій внутрішніх державних позик та невеликої кількості єврооблігацій приватних компаній.

Станом на 01.01.2023 року на внутрішньому ринку розміщено облігацій внутрішніх державних позик (ОВДП) на суму 1327024,60 млн. грн., 93943,16 млн. дол. США, та 34619,65 млн. євро. [74]

Термін погашення ОВДП різний: від року до трьох років. Дохідність ОВДП встановлена на рівні 19,0 – 19,75%. Таким чином, щодо внутрішнього ринку цінних паперів треба зазначити, що наразі він досить розвинений, але

ефективність його використання незначна. Оскільки національна економіка доволі вразлива, то процентні ставки за ОВДП доволі низькі. [38] До придбання ОВДП держава активно залучає населення. Номінальна ціна ОВДП – 1000 грн., це означає, що отримати доступ до цього фінансового інструменту може будь-хто.

Наступним важливим ринком, який потребує розробки шляхів покращення та розвитку є кредитний ринок. Вільний доступ до кредитних коштів та їх доступність (дешевизна) є важливим для розвитку вітчизняного підприємництва та створення доданої вартості. Пріоритетним напрямом на кредитному ринку має бути корпоративне кредитування. Наразі ж в кредитному секторі спостерігається хоч і незначне, але все ж таки зростання споживчого фінансування. В цьому напрямку доброю практикою є зниження облікової ставки НБУ. Для ефективного економічного розвитку облікова ставка кредитування має бути встановлена на рівні 2-4%, тільки за таких умов це дасть позитивний ефект..

Наступним кроком кредитного сектору фінансового ринку є питання захищеності прав кредиторів та їх коштів. Наразі частка неповернених кредитів в Україні є доволі високою. Причиною цьому є фінансове обідніння населення, знецінення національної валюти, рекордна інфляція, високий рівень цін. У громадян фактично не залишається коштів, щоб погасити отримані кредити, оскільки більша частина бюджету сім'ї йде на покриття поточних витрат. У випадку, якщо будуть розроблені ефективні механізми захисту кредиторів та їх коштів, це зменшить ризики неповернення коштів та дасть поштовх до розвитку цього сектора фінансового ринку. В такому випадку відновиться комерційне кредитування, ринок довгострокових дешевих коштів теж отримає поштовх до розвитку, іпотечне кредитування та ін.. [38, 39]

Наступним важливим ринком, який потребує розробки шляхів покращення та розвитку є валютний ринок. Саме на цей ринок найбільше впливає економічне зростання. Покращення умов функціонування валютного ринку призведе до збільшення експорту, збільшення попиту на національну та іноземну валюту.

Мінімізація зовнішніх та внутрішніх викликів позитивно вплине на стабільність валютного ринку, що є невід'ємною складовою фінансового ринку.

Наступним важливим ринком, який потребує розробки шляхів покращення та розвитку є ринок криптовалюти. В Україні наявні всі передумови для та можливості для утворення розвитку криптовалютного ринку. На законодавчому рівні потрібно створити сприятливі та конкурентоспроможні умови для надання послуг обігу криптовалюти. Наразі ринок криптовалюти розвивається найшвидше та стрімкими обсягами. Завдяки розвитку цифрових технологій, електронних грошей та сервісів NFT в Україні є всі передумови стати лідером на світовому фінансовому ринку. Необхідно створити всі умови для його становлення та розвитку.

Наступним важливим ринком, який потребує розробки шляхів покращення та розвитку є розвиток інституційного середовища. Задля успішного функціонування фінансового ринку необхідний розвиток небанківських фінансових установ, особливо інвестиційних фондів та недержавних пенсійних фондів та ін. Через такі інституційні одиниці акумулюються кошти, які є джерелом інвестування та вкладення, що призводить до розвитку усіх секторів фінансового ринку.

Інші сектори фінансового ринку, такі як ринок страхування, ринок лізингу і ринок дорогоцінних металів, залежать від особливостей розвитку інших фінансових ринків та економічних умов.

Таким чином розвиток усіх секторів фінансового ринку сприятиме росту та розвитку економіки. А виявлені проблеми та питання і наведені шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні допоможуть відновленню економіки України у післявоєнний період.

3.2. Особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»

Традиційно основною метою діяльності комерційних банків є отримання прибутку. Економічна криза, спричинена вторгненням військ РФ на територію України негативно вплинула на загальні показники діяльності усього фінансового ринку та банківського сектору зокрема.

Нагадаємо, що станом на 01 січня 2023 року банківська система втратила у відсотковому виразі 42,7% від кількості банків у порівнянні з 01 січня 2017 року. А деякі українські банки повністю зупинилися або перестали існувати. Очевидно, що негативні зовнішні фактори також негативно впливають на фінансову стабільність, в тому числі і АТ КБ «ПриватБанк» [17].

Основним джерелом отримання прибутку АТ КБ «ПриватБанк» є операції від надання позик, кредитних платежів, розрахункових грошових операцій, процентний та комісійний доход. З отриманих джерел фінансування АТ КБ «ПриватБанк» здійснює виплати дивідендів акціонерам та оплачують всі необхідні платежі. Після завершення всіх операцій у АТ КБ «ПриватБанк» залишається прибуток.

Загальновідомо, що прибуток банку - це різниця між загальними доходами банку та загальними витратами. Таким чином прибуток банку складається з доходу від основної діяльності, валового прибутку та чистого прибутку [38]. Показником, що визначає ефективність управління фінансовими ресурсами є використання капіталу та погашення боргу, що визначає прибутковість банку. Під управлінням фінансовими ресурсами розуміється право банку змінювати структуру своїх операцій, отримувати взаємну вигоду від більш прибуткової кредитної та/або інвестиційної діяльності та підвищувати рівень прибутковості шляхом управління борговими та ощадними рахунками, які мають короткостроковий характер. [10].

У попередньому розділі ми встановили, що найбільший обсяг у структурі формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» становлять процентні

доходи. Дохід від торгівлі цінними паперами та іноземною валютою також формує фінансові ресурси АТ КБ «ПриватБанк» та сприяє зміцненню його діяльності на ринку цінних паперів та іноземної валюти.

Для підвищення рентабельності та прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» необхідно правильно управляти як доходами, так і витратами банку. Важливість управління доходами та витратами АТ КБ «ПриватБанк» полягає у підборі найкращої структури та співвідношення доходів та витрат, яка допоможе регулювати прибутковість та рентабельність банківської діяльності. [14].

За результатами аналізу діяльності АТ КБ «ПриватБанк», що проведено у попередньому розділі встановлено такі особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» протягом попередніх 5 років:

- війна РФ проти України;
- пандемія коронавірусу COVID-19;
- економічна криза та інфляція;
- низький рівень доходів населення,
- слаборозвинений фінансовий, кредитний, страховий та інші ринки.

За результатами аналізу діяльності АТ КБ «ПриватБанк» визначено стратегічні напрями розвитку:

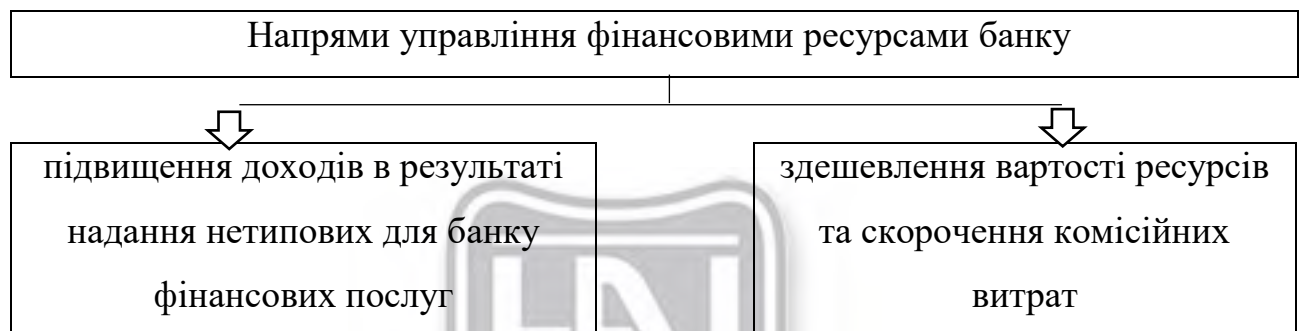
- розширення участі АТ КБ «ПриватБанк» на ринку банківських послуг;
- розширення бази клієнтів та утримання існуючих клієнтів банку;
- підтримка обслуговування тих клієнтів, які перебувають за кордоном (продовження дії договорів, карткового обслуговування тощо);
- впровадження та розширення інноваційних послуг;
- контроль та управління банківськими витратами;
- підтримка позитивного іміджу АТ КБ «ПриватБанк».

Головна мета формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» полягає в забезпеченні максимального чистого прибутку в теперішньому та майбутніх періодах. Перед прийняттям будь-яке управлінське рішення потрібно проаналізувати, встановити наслідки його прийняття та

врахувати усі можливі ризики, більш того аналіз має відбуватись на всіх етапах процесу управління прибутком АТ КБ «ПриватБанку».

У 2023 році та в післявоєнний період АТ КБ «ПриватБанк» повинен здійснювати управління фінансовими ресурсами з урахуванням нестабільної ситуації в банківській системі загалом.

Для того, щоб надалі покращити джерела формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» необхідно здійснювати діяльність банку в пріоритетних напрямках, що представлені на рис.3.2.

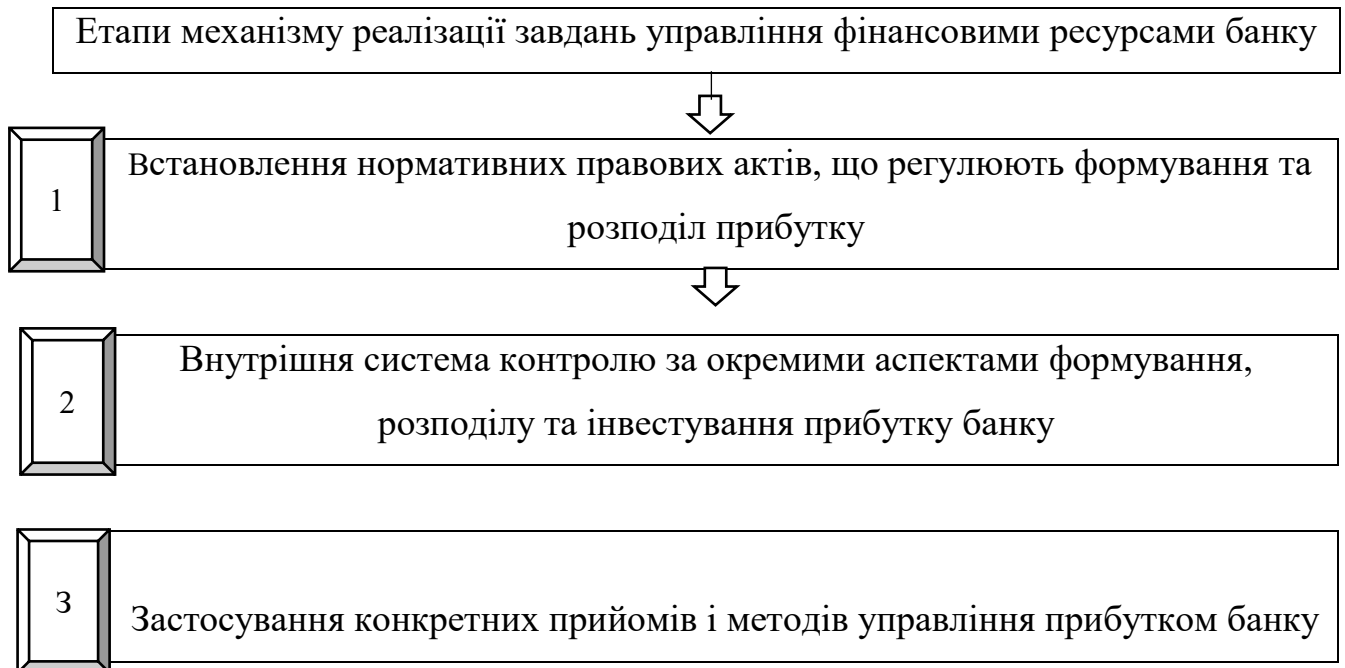
Рис. 3.2. Напрями управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»

Джерело: систематизовано автором 19, 41

Запропоновані напрями управління фінансовими ресурсами банку призведуть до таких проміжних результатів:

- підвищить прибутковість банку та рівень його рентабельності;
- підтримає оптимальне співвідношення між рівнем банківського ризику та рівнем прибутку банку;
- створення умов для отримання прибутковості інвесторів банку;
- збільшення розміру власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк»;
- зростання ринкової вартості АТ КБ «ПриватБанк» [19].

Відповідно до запропонованих напрямів, реалізація цих завдань може бути досягнута за допомогою механізму, який складається з таких етапів, які представлені на рис. 3.3. [41]:

Рис. 3.3. Етапи механізму реалізації завдань управління фінансовими ресурсами банку

Джерело: систематизовано автором за 20, 41

Таким чином, проведене дослідження особливостей формування доходів та управління фінансовими ресурсами підтверджує важливість механізму управління фінансовими ресурсами банку як ключового та основного елемента процесу управління АТ КБ «ПриватБанк».

АТ КБ «ПриватБанк» потрібно підвищувати свою стабільність та надійність. Це можливо за рахунок власних, кредитних та позичкових фінансових ресурсів, безпосередньо збільшивши їх обсяг.

Визначені напрями розвитку та етапи механізму реалізації завдань управління фінансовими ресурсами банку можуть бути використані для виявлення резервів збільшення надходжень власних, кредитних та позичкових фінансових ресурсів банку, призведе до зниження витрат і підвищення прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» та усїєї банківської системи України загалом.

3.3. Обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»

У сучасних умовах господарювання та фінансової нестабільності питання формування і використання та, загалом, управління фінансовими ресурсами банку набувають особливого значення та потребують удосконалення зі зміною зовнішніх та внутрішніх умов.

Управління фінансовими ресурсами є основою діяльності банківської установи, і його зростання впливає на здатність АТ КБ «ПриватБанк» задовольняти поточні та інвестиційні потреби у додатковому фінансуванні.

Слід зазначити, що однією з необхідних умов для ефективного функціонування АТ КБ «ПриватБанк» та забезпечення його фінансової стабільності та рентабельності є його достатня фінансово-ресурсна база.

На формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» мають значний вплив внутрішні та зовнішні чинники. Найбільш впливовим фактором внутрішнього характеру АТ КБ «ПриватБанк» є недостатня капіталізація фінансових ресурсів. Для вирішення проблеми управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» необхідно розглянути питання збільшення капіталу.

Прибуток є основним внутрішнім джерелом фінансових ресурсів для формування необхідного і достатнього капіталу АТ КБ «ПриватБанк». Накопичений дефіцит є однією з найважливіших складових власного капіталу. Річна фінансова звітність за попередні роки свідчить, що у АТ КБ «ПриватБанк» є великий накопичений дефіцит у структурі власного капіталу (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1.

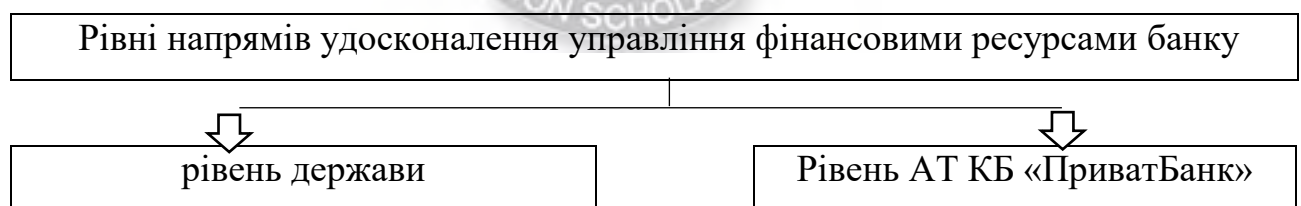
**Структура власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк»,
2021-2022 роки, млн.грн.**

№	показник	2022	2021
1	Статутний капітал	202 060	202 060
2	Емісійний дохід	23	23
3	Результат від операцій з акціонером	12 174	12 174
4	Інші резерви	(15 168)	(4 091)
5	Резервні та інші фонди банку	11 449	9 696
6	Накопичений дефіцит	(156 749)	(157 247)
7	Загальна сума власного капіталу	57 789	66 615

Джерело: складено автором [70]

Через орієнтованість АТ КБ «ПриватБанк» на урядові, соціальні проекти, а також наявність значного розміру накопиченого дефіциту 156 749 млн. грн. у 2022 та 157 247 млн. грн. у 2021 році обґрунтованою є необхідність пошуку шляхів оптимізації фінансових ресурсів у спосіб їх ефективного управління.

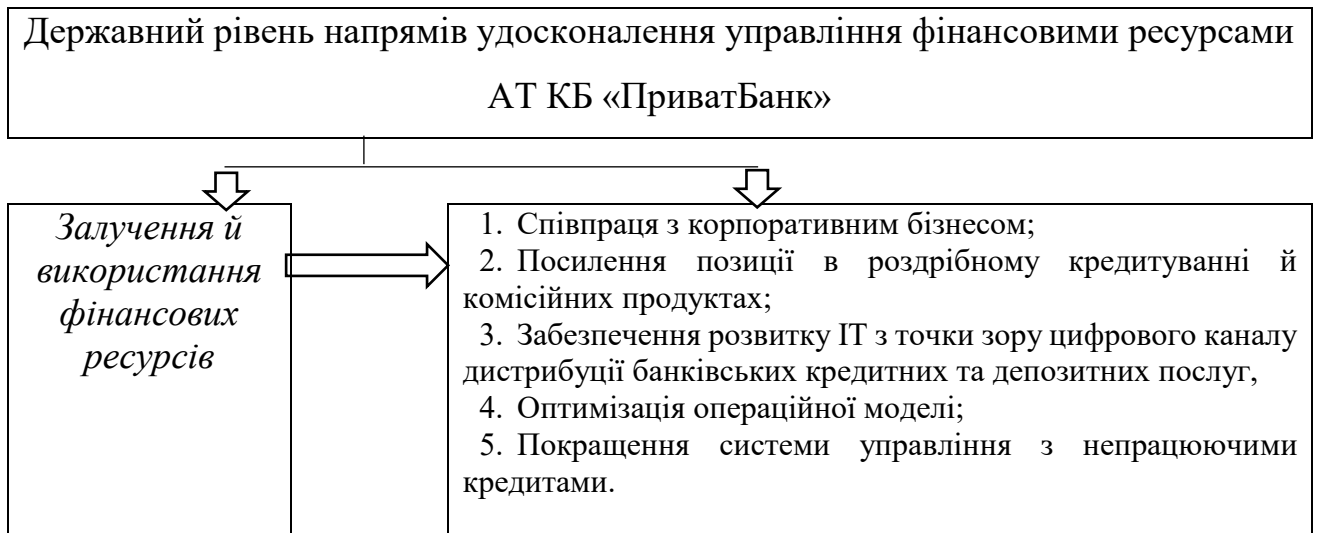
В контексті вищенаведеного можна виокремити такі напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» за рівнями (рис. 3.4.)

Рис. 3.4. Рівні напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами банку

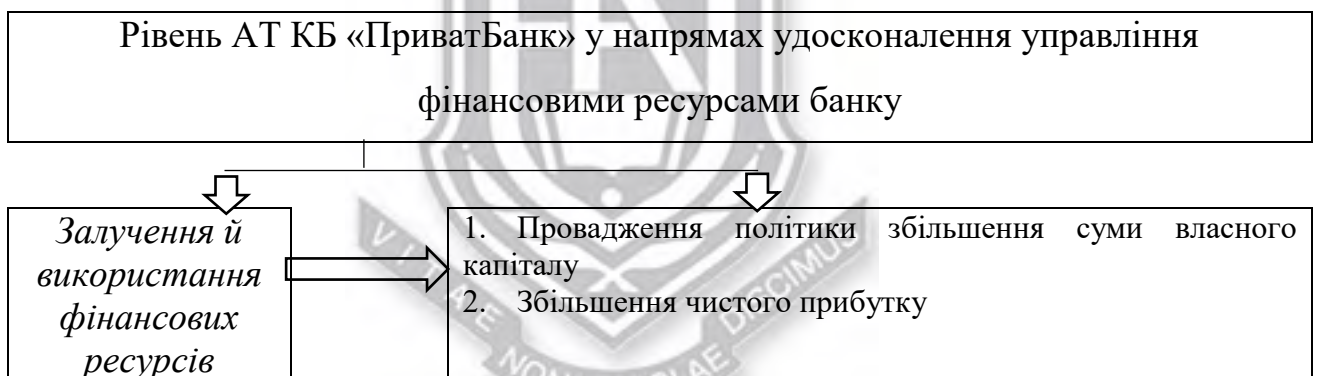
Джерело: складено автором [70]

Визначені напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами банку на рівні держави і на рівні банку включають наступні види діяльності, що представлені на рис. 3.5. та 3.6.

Рис. 3.5. Державний рівень напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»

Джерело: складено автором [70]

Рис. 3.6. Рівень АТ КБ «ПриватБанк» у напрямках удосконалення управління фінансовими ресурсами банку

Джерело: складено автором [70]

Зважаючи на те, що одним з напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами банку є збільшення чистого прибутку розрахуємо прогноз зміни розміру чистого прибутку на найближчі роки.

Розрахунок розміру чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» проведемо за допомогою програми Excel базуючись на розрахунку лінії тренду.

Рівняння розрахунку лінії тренду чистого прибутку має такий вигляд:

$$y(x)=a+bx \quad (3.1.)$$

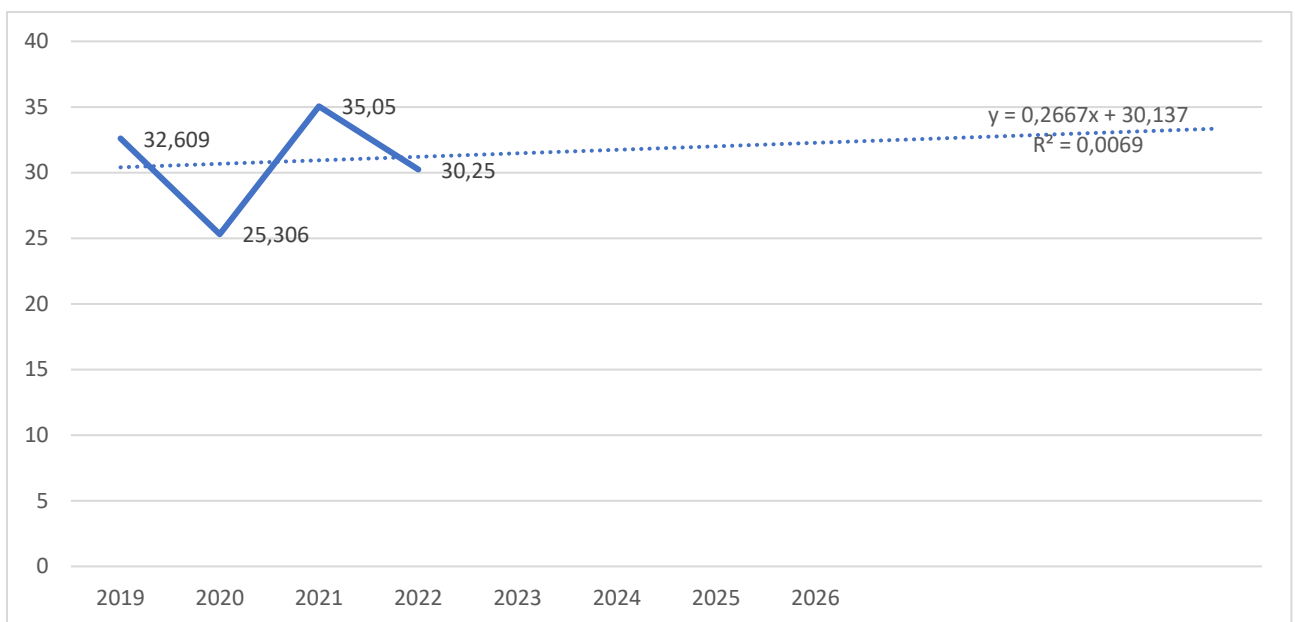
де:

y — це послідовність значень, які ми аналізуємо (чистий прибуток по роках);

x — номер періоду (рік);

a — точка перетину з віссю на графіку (мінімальний рівень);

Отримані дані розрахунку розміру чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» на період 2023-2026 роки наведено на рис. 3.7.

Рис. 3.7. Розрахунок розміру чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» на 2023-2026 роки.

Джерело: побудовано автором [71]

На основі проведених розрахунків, та представленого графіку можна встановити, що у АТ КБ «ПриватБанк» тенденція до збільшення чистого прибутку на наступні 3 роки (2023-2026 роки) є стабільно зростаючою, без різких коливань. Величина вірогідності апроксимації (R^2) на діаграмі свідчить, що реалізація розрахованої величини чистого прибутку у найближчому періоді є малоюмовірною. Для того, щоб передбачений прогнозом рівень чистого прибутку справдився потрібно дотримання стабільних умов та ефективні рішення в управлінні фінансовими ресурсами.

Факторами, які гарантують дотримання стабільних умов та ефективні рішення в управлінні фінансовими ресурсами задля реалізації передбаченої на рис. 3.6. величини чистого прибутку у найближчому періоді є такі показники: грошові кошти та їх еквіваленти; кредити на аванси клієнтам; та інвестиції. Вважаємо, що визначені фактори мають вирішальний вплив на розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк». Зокрема, розмір інвестиційних коштів відзначає прямий вплив на розмір майбутнього чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк», а грошові кошти та кредити клієнтів - спостерігається зворотній вплив на розмір майбутнього чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк».

Таким чином, ми здійснили обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк», що визначає необхідність приділення посиленої уваги до зростання чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» за рахунок залучення інвестиційних коштів, а також посиленої уваги до грошових коштів та кредитів клієнтів, оскільки управління ними призведе до покращення фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк».

Висновки до розділу 3

В даному розділі кваліфікаційної роботи «Напрямки удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» здійснено розкриття таких питань: шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні; особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк», а також здійснено обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

При розгляді першого питання розділу розглянуто шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні. В розділі розглянуто основні нефінансові напрями відновлення економіки та економічних відносин у поствоєнний період: мінімізація податкового тягаря, дотримання антимонопольного законодавства, удосконалення нормативно-правової бази, забезпечення економічної та фінансової стабільності. Розвиток фінансових ринків потребує й

інших специфічних напрямів та механізмів, що сприятимуть його розвитку. Для регулювання кожного окремого сектору фінансового ринку необхідно впровадження кожного відокремленого механізму, але є і деякі загальні заходи: забезпечення прозорості всіх фінансових процесів, забезпечення конкуренції, забезпечення дотримання прав, гарантій та безпекових умов для всіх стейкхолдерів - фінансових суб'єктів.

В роботі систематизовано ряд першочергових проблем та питань які необхідно оперативно вирішувати за такими секторами: фінансовий ринок, ринок цінних паперів, кредитний ринок, валютний ринок, ринок криптовалюти, та ін.

Наступним питання було дослідження особливостей формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк». Основним джерелом отримання прибутку АТ КБ «ПриватБанк» є операції від надання позик, кредитних платежів, розрахункових грошових операцій, процентний та комісійний доход. З отриманих джерел фінансування АТ КБ «ПриватБанк» здійснює виплати дивідендів акціонерам та оплачують всі необхідні платежі.

Встановлено такі особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» протягом останніх 5 років:

- війна рф проти України;
- пандемія коронавірусу;
- економічна криза та інфляція;
- низький рівень доходів населення,
- слабкий фінансовий, кредитний, страховий та інші ринки, тощо.

За результатами аналізу діяльності АТ КБ «ПриватБанк» визначено стратегічні напрями розвитку:

- розширення участі АТ КБ «ПриватБанк» на ринку банківських послуг;
- розширення бази клієнтів та утримання існуючих клієнтів банку;
- підтримка обслуговування тих клієнтів, які перебувають за кордоном (пролонгування дії договорів, карткового обслуговування тощо);
- впровадження та розширення інноваційних послуг;

- контроль та управління банківськими витратами;
- підтримка позитивного іміджу АТ КБ «ПриватБанк».

Щоб надалі покращити джерела формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» виділено напрями управління фінансовими ресурсами банку. Відповідно до запропонованих напрямів представлено етапи, які можуть бути реалізовані за допомогою механізму управління фінансовими ресурсами банку як ключового та основного елемента процесу управління АТ КБ «ПриватБанк».

В розділі здійснено обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк». Встановлено, що на формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк» мають значний вплив внутрішні та зовнішні чинники. Найбільш впливовим фактором внутрішнього характеру АТ КБ «ПриватБанк» є недостатня капіталізація фінансових ресурсів. На основі аналізу структури власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2022 роки обґрунтовано є необхідність пошуку шляхів оптимізації фінансових ресурсів у спосіб їх ефективного управління.

В контексті вищенаведеного можна виокремити такі напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»: за державним рівнем та за рівнем банку. За кожним з цих рівнів запропоновано напрямки удосконалення управління фінансовими ресурсами банку.

Зважаючи на те, що одним з напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами банку є збільшення чистого прибутку в роботі здійснено розрахунок прогнозу зміни розміру чистого прибутку на найближчі роки. На основі побудованої лінії тренду встановлено, що у АТ КБ «ПриватБанк» тенденція до збільшення чистого прибутку на наступі 3 роки (2023-2026 роки) є стабільно зростаючою, без різких коливань. Факторами, які гарантують дотримання стабільних умов та ефективні рішення в управлінні фінансовими ресурсами задля реалізації передбаченої величини чистого прибутку у найближчому періоді є такі показники: грошові кошти та їх еквіваленти; кредити на аванси клієнтам; та інвестиції.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних основ управління фінансовими ресурсами банку в сучасних умовах, що здійснено на прикладі АТ КБ «Приватбанк».

Відповідно до поставленої мети в першому розділі кваліфікаційної роботи було здійснено розкриття таких питань: поняття фінансового ринку та структура його учасників, суть значення та види фінансових ресурсів банку, а також теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банку.

Зведено інформацію про визначення вітчизняними науковцями терміну «фінансовий ринок», його розуміння, сутність і зміст. Проаналізувавши існуючі визначення «фінансового ринку» доходимо висновку, що у всіх цих трактуваннях є спільний підхід – фінансовий ринок – це сукупність фінансових ресурсів, які мають окремий механізм перерозподілу, що відбувається на регульованому ринку. Проаналізувавши існуючі визначення у світовій науковій літературі ми дійшли висновку, що у всіх цих трактуваннях є спільний підхід – фінансовий ринок – це місце, де відбувається торгівля усіма видами цінних паперів та грошових коштів.

Здійснено структурування фінансового ринку за ознаками: часу, інституціями, видами фінансових активів або особливостями обігу фінансових інструментів.

Розкрито трактування сутності терміну «фінансові ресурси банку» вітчизняними і зарубіжними науковцями. З огляду на ці визначення сформульовано *власне трактування* терміну «фінансові ресурси банку», визначивши їх як сукупність грошових коштів, що є в розпорядженні банку та можуть бути ним використані для здійснення інвестиційних, кредитних та інших операцій.

Для більш повного розуміння сутності фінансових ресурсів банку здійснено їх класифікацію за основними критеріями та ознаками: за складовими, за

джерелами походження, за джерелами утворення, за економічним змістом, за потенціалом або масштабом використання ресурсів. Встановлено, що структура фінансових ресурсів банку є індивідуальною і залежить від кваліфікації банку, особливостей його діяльності, стану ринку кредитних коштів країни та інших факторів.

Визначено, що метою управління фінансовими ресурсами банку виступає формування ефективно функціонуючої системи управління фінансовою діяльністю, яка направлена на максимізацію ринкової вартості банку, підвищення її фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності на зовнішньому та внутрішньому ринку.

Визначено, що управління фінансовими ресурсами банку передбачає спроможність системи виконати власні функції з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, що класифіковано як: неконтрольовані фактори, частково-контрольовані фактори, та внутрішньо-системні фактори.

Наведено етапи процесу системи управління фінансовими ресурсами банку, що забезпечує безперебійну роботу банку. Доведено, що на практиці існують різні паралельні підходи до управління фінансовими ресурсами банку. У той час як деякі банки зосереджуються на управлінні активами, більшість банків застосовують автономний підхід до управління пасивами. Є банки, які дуже активно використовують передові методи управління своїми фінансовими ресурсами, засновані на позиції інтегрованого управління пасивами та активами, що найкраще відображає сучасні реалії та потреби.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «Аналітичний огляд діяльності АТ КБ «ПриватБанк» здійснено розкриття таких питань: аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки; роль і місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди, а також порівняльна характеристика джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк».

Зведено інформацію про аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки. Проведено аналіз кількості банківських установ та

прослідковано динаміку їх зміни. Фактично за період 2017-2022 років з ринку банківської системи України «зникло» 50 банків, найбільш проблемними для банківської системи стали 2017 та 2018 роки, в ці роки було ліквідовано 21 та 14 банків відповідно.

Проаналізовано сумарні активи та пасиви банківської системи України, а також роль і місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди. За рейтингом стійкості станом на 01.01.2023 р. АТ КБ «ПриватБанк» стабільно входить в ТОП-10 банків України. Відзначаються високі показники стресостійкості АТ КБ «ПриватБанк» за попередній рік. Досліджуваний банк займає шосту позицію в загальному рейтингу банків з показником стресостійкості та значенням загального балу 3,5.

З позицій прибутковості АТ КБ «ПриватБанк» у жовтні 2022 року очолив список із 48 прибуткових банків із розміром чистого прибутку 3,934 млрд грн. Тим самим АТ КБ «ПриватБанк» забезпечив прибуток усієї банківської системи.

Проаналізовано розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2022 роки. Встановлено, що найбільш успішним для розвитку банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» був 2021 рік, адже розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» склав 35,05 млрд. грн. На нашу думку на чистий прибуток АТ КБ «ПриватБанк» вплинули пандемія. Скорочення у 2022 році викликані заходами, запровадженими від початку повномасштабної війни для зниження кредитного навантаження.

Щодо джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», то вони формуються за рахунок процентного та комісійного доходів. показники процентного та комісійного доходу АТ КБ «ПриватБанк» протягом 2019-2022 років зростали, і тільки в 2022 році відбулось скорочення до 26,2 млрд. грн. та 14,0 млрд. грн. відповідно.

Проаналізовано такі фінансові результати джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк», до них належать: процентні доходи, чистий процентний дохід, комісійні доходи, чистий комерційний дохід, процентні

витрати, комерційні витрати, адміністративні та інші операційні витрати, податок на прибуток.

АТ КБ «ПриватБанк» сьогодні, як і більшість банків, змушений працювати в надзвичайно напружених умовах через військові дії. Сьогодні розвиток та вдосконалення роботи АТ КБ «ПриватБанк» є головною метою при створенні ефективного ринкового середовища в Україні.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи «Напрямки удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» здійснено розкриття таких питань: шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні; особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк», а також здійснено обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Розглянуто основні нефінансові напрямки відновлення економіки та економічних відносин у поствоєнний період: мінімізація податкового тягаря, дотримання антимонопольного законодавства, удосконалення нормативно-правової бази, забезпечення економічної та фінансової стабільності. Розвиток фінансових ринків потребує й інших специфічних напрямів та механізмів, що сприятимуть його розвитку. Для регулювання кожного окремого сектору фінансового ринку необхідно впровадження кожного відокремленого механізму, але є і деякі загальні заходи: забезпечення прозорості всіх фінансових процесів, забезпечення конкуренції, забезпечення дотримання прав, гарантій та безпекових умов для всіх стейкхолдерів - фінансових суб'єктів.

Систематизовано ряд першочергових проблем та питань які необхідно оперативно вирішувати за такими секторами: фінансовий ринок, ринок цінних паперів, кредитний ринок, валютний ринок, ринок криптовалюти, та ін.

Досліджено особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк». Основним джерелом отримання прибутку АТ КБ «ПриватБанк» є операції від надання позик, кредитних платежів, розрахункових грошових операцій, процентний та комісійний доход. З

отриманих джерел фінансування АТ КБ «ПриватБанк» здійснює виплати дивідендів акціонерам та оплачують всі необхідні платежі.

Встановлено такі особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» протягом останніх 5 років:

- війна РФ проти України;
- пандемія коронавірусу;
- економічна криза та інфляція;
- низький рівень доходів населення,
- слабкий фінансовий, кредитний, страховий та інші ринки, тощо.

За результатами аналізу діяльності АТ КБ «ПриватБанк» визначено стратегічні напрями розвитку:

- розширення участі АТ КБ «ПриватБанк» на ринку банківських послуг;
- розширення бази клієнтів та утримання існуючих клієнтів банку;
- підтримка обслуговування тих клієнтів, які перебувають за кордоном (продовження дії договорів, карткового обслуговування тощо);
- впровадження та розширення інноваційних послуг;
- контроль та управління банківськими витратами;
- підтримка позитивного іміджу АТ КБ «ПриватБанк».

Щоб надалі покращити джерела формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк» виділено напрями управління фінансовими ресурсами банку. Відповідно до запропонованих напрямів представлено етапи, які можуть бути реалізовані за допомогою механізму управління фінансовими ресурсами банку як ключового та основного елемента процесу управління АТ КБ «ПриватБанк».

Здійснено обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк». Виокремлено такі напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк»: за державним рівнем та за рівнем банку. За кожним з цих рівнів запропоновано напрямки удосконалення управління фінансовими ресурсами банку.

Зважаючи на те, що одним з напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами банку є збільшення чистого прибутку в роботі здійснено розрахунок прогнозу зміни розміру чистого прибутку на найближчі роки. На основі побудованої лінії тренду встановлено, що у АТ КБ «ПриватБанк» тенденція до збільшення чистого прибутку на наступі 3 роки (2023-2026 роки) є стабільно зростаючою, без різких коливань. Факторами, які гарантують дотримання стабільних умов та ефективні рішення в управлінні фінансовими ресурсами задля реалізації передбаченої величини чистого прибутку у найближчому періоді є такі показники: грошові кошти та їх еквіваленти; кредити на аванси клієнтам; та інвестиції.

Здійснені в роботі теоретичні, аналітичні та практичні дослідження дають змогу сформулювати висновки теоретичного, аналітичного та рекомендаційного характеру, які відображають вирішення завдань дослідження відповідно до поставленої мети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Американська бізнес енциклопедія Business Jargons. URL :<https://businessjargons.com/financial-market.html>
2. Алексеєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: монографія. Київ: КНЕУ, 2002. 276 с.
3. Андрейків Т.Я. Суть та значення фінансових ресурсів банку в забезпеченні його стабільності. Підприємництво і торгівля. 2016. Вип. 20. С. 64-70
4. Андрющенко І.Є. Фінансовий менеджмент у банку. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. 98 с.
5. Банківські операції: підручник / за ред. А.М. Мороза. Київ: КНЕУ, 2017. 608 с.
6. Британський словник Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/financial-market>
7. Булатова О. В., Марена Т. В. Зрушення регіональної структури світового фінансового ринку/ О. В. Булатова, Т. В. Марена/ Економічний вісник НТУУ «КПІ»- 2019. – С. 67-78
8. Білоус О.А. Ринок облігацій як сегмент фондового ринку / О.А. Білоус // Фінанси України. – 2005. – №2. – С. 128.
9. Бланк И.А. Управление формированием капитала / И.А. Бланк. – К.: НикаЦентр, Эльга, 2002. – 512 с
10. Базель II: проблеми та перспективи використання в національних банківських системах: монографія / ред. А. О Єпіфанов; І. О Школьник. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». 2011. 261 с.
11. Василик О.Д. Теорія фінансів [Текст]: навч. посібник / О.Д. Василик. – К.: Центр навч. літ. – 2005. – С.480.
12. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа: підручник. Київ: Знання, 2018. 564 с. 56
13. Волохата К.О. Сутність і значення ресурсної бази банків. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2011. № 1. С. 147- 154.
14. Виговська Н. Г., Стеблянко О. Л. Державне регулювання фінансового ринку в умовах глобалізації. Ефективна економіка № 6, 2012

15. Глібко С. В. Актуальні питання правового регулювання ринків фінансових послуг в Україні : монографія / С. В. Глібко, Г. М. Шовкопляс, І. О. Ониськів. – Х. : Право, 2016. – 186 с.

16. Данильчук, О. А., Гега, П. Т., Савлук, М. І., Ходаківська, В. П., Агарков, М. М., Альтшуллер, А. Б., ... & Циммерманна, Р. Ринок фінансових послуг як об'єкт наукового дослідження фінансово-правової науки. *М 58 Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільно*, 145.

17. Доходи та прибуток комерційного банку. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/bank/20739/>

18. Дрогоруб І.В. Концептуальні підходи до з'ясування економічної сутності фінансових ресурсів банків. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n22/6.pd>

19. Дербіна Р.В. Регулювання фінансового ринку. URL : <http://libfor.com/index.php?newsid=3770>

20. Дмитришин, Л. І., & Дмитришин, Л. И. (2014). Моделі просторово-структурної диференціації грошових доходів населення.

21. Державне регулювання фінансового ринку. URL : <http://libfor.com/index.php?newsid=3767>

22. Дема Д. І. Ринок фінансових послуг. навч. посібник / Д. І. Дема, І. В. Абрамова, І. А. Шубенко, Л. В. Недільська; за заг. ред. Д. І. Деми. – Житомир: ЖНАЕУ, 2017. – 448 с.

23. Єрохін С.А., Нагорний О.В. Теоретичні засади впливу фінансового сектору на фінансову безпеку підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2020. - №11 (232). - С. 43-58

24. Жукова О.А. Управління фінансовими ресурсами банківських установ. Подільський науковий вісник. 2020. № 3-4(15-16). С. 67-71.

25. Коваленко М. О. Джерела формування ресурсів банку та особливості цього процесу на різних етапах економічного розвитку. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. Одеса, 2014. № 3 (54). С. 212-216.

26. Комаринський Я. Фінансово-інвестиційний аналіз [Текст]: навч. посібник / Я. Комаринський, І. Яремчук. – К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана: Книга пам'яті України. – 1996. – С. 298

27. Кочетигова Т.В., Пяничук Д.О. Економічна сутність та необхідність формування фінансових ресурсів комерційного банку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. №16. С. 726-729

28. Кутідзе Л.С. Структура залучення фінансових ресурсів комерційним банком: деформація під впливом світової фінансової кризи. *Економічний простір*. 2009. № 23/2. С. 131-139.

29. Лаврушин О.І. Формування фінансових ресурсів комерційних банків. *Фінанси України*. 2011. № 7. С. 110-115

30. Лачкова В.М., Лачкова Л.І., Шевчук І.Л. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посібник. Харків: ФОП Іванченко І.С., 2017. 180 с.

31. 62 Майструк О.В., Жукова О.А. Управління фінансовими ресурсами комерційного банку. URL: <http://www.economics.crimea.ua/index.php/j/journal.html>

32. Нам В.Г., Штулер І.Ю. Аналіз діяльності банківської системи України в умовах російської агресії: хроніки перших 100 днів // *Актуальні проблеми економіки*. – 2022 – № 9. - С. 49-56

33. Николишин І.Ю. Роль та значення фінансового ринку в фінансовій системі України / І.Ю. Николишин, Н.В. Зізяк // *ХКТЕІ. – «Young Scientist»*. – 2014. – № 7. – С. 53-55.

34. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ. – 2002. – С. 240.

35. Онікієнко О.В. Сутність фінансового ринку, його роль у фінансовій системі та перспективи розвитку / О.В. Онікієнко, С.О. Передерієва // *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. – 2014. – № 8. – С. 127-134.

36. Основні показники діяльності банків України / Матеріали офіційного сайту Національного банку України. URL : 36 http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.

37. Орєхова К. В. Сутність власних фінансових ресурсів банку та особливості їх формування в Україні. *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 124-129.

38. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua>.

39. Офіційне Інтернет-представництво Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL : <https://www.nfp.gov.ua>

40. Побоча, К. П., & Ходаківська, М. Ю. (2019). Управління фінансовими ресурсами недержавних пенсійних фондів в Україні. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*, (1), 189-199.

41. Пікус, Р., & Ігнатюк, А. (2013). Теорія та практика гіпотези ефективного ринку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, (135), 5-8.

42. Петриченко, П. А. (2014). Генезис маркетингу взаємин: теорії, школи та моделі. *Наука й економіка*, (1), 82-89.

43. Присяжнюк О. П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків в Україні. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/socgum/pprbsu/201131/11_31_27.pdf.

44. Світовий рівень ВВП URL :
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2019&start=2008>

45. Смагун Т. Сутність фінансових ресурсів банків. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» та Міжнародного студентського наукового форуму «Креативна економіка очима молоді», 29-31 березня 2018 року. Т.: ФОП Паляниця В.А., 2018. №1. С. 76–77.

46. Смолянська О. Ю., Некрасенко Л. А. Сучасний стан та перспективи розвитку безготівкових платіжних інструментів в Україні / Л. А. Некрасенко, О. Ю. Смолянська // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2014. – № 66 (1108). – С. 128-134.

47. Сльозко О.О. Вирівнювання проблем фондового ринку України: Стан, проблеми та перспективи вдосконалення економіки України: Матеріали науково-практичної конференції (м. Ужгород, 2–3 жовтня, 2015). С. 20–24.

48. Соляник Л.Г. Теоретико-методологічні підходи до організації фінансів банківських установ. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2010. №1. С. 46-54.

49. Татарин Н. Б. Проблеми фінансового ринку України та шляхи їх подолання/ Н. Б. Татарин// *Економіка та суспільства*. – 2018. – С. 1169-1175

50. Томарович Т. В., Азаренкова Г. М. Концептуальні основи механізму управління фінансовими потоками банку в сучасних умовах. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету: зб. наук. праць*. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2021. №3-4(280-281). С.54-58.

51. Черкашина К.Ф. Фінансові ресурси банків: сутність та витоки управління. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1411>

52. Фінансові ринки // Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/markets>
53. Фінансова енциклопедія Investopedia [Електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-market.asp>
54. Шишкіна, О. В. (2019). Термінологічні проблеми пізнання природи фінансового ризику. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (1 (17)), 253-264.
55. Штулер І.Ю. Нам В.Г. Потенціал банківської системи в сучасних цифрових умовах // Актуальні проблеми економіки. – 2020 – № 6. - С. 79-96
56. Berger A., Klapper L., Turk-Ariss R. Bank Competition and Financial Stability. *Journal of Financial Services Research*. 2019. №35. P. 99-118.
57. Dictionary, C. (2018). Electronic resource. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/slang>.
58. Gross Domestic Product USA. [URL : <https://fred.stlouisfed.org/series/GDP>
59. Credit provided by financial sector (% of GDP) – United States. URL : <https://data.worldbank.org/indicator/FS.AST.DOMS.GD.ZS?locations=US>
60. Stock market USA. URL : <https://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.TRAD.GD.ZS?end=2010&locations=US&start=1984>
61. Stock market EU. URL : <https://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.TRAD.GD.ZS?end=2010&locations=EU&start=1984>
62. Stock market World URL : <https://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.TRAD.GD.ZS?end=2010&start=1984>
63. Storonjanska, I., & Lipych, M. (2015). Сучасні концепції ціноутворення на ринку цінних паперів. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*, 1(1), 43-49.
64. Here`s what the \$294 trillion market of global financial assets looks like. URL : <https://www.businessinsider.com/global-financial-assets-2015-2>
65. Total assets of financial institutions worldwide from 2002 to 2019, by institution type URL : <https://www.statista.com/statistics/421221/globalfinancial-institutions-assets-byinstitution-type/> 37
66. Global stocks market cap at a new all-time high of USD 90.1 trillion. URL: <https://www.conseq.cz/about-us/news/chart-of-the-week-%E2%80%93-global-stocks-market-cap-at-a-new-all-time-high-of-usd-90-1-trillion?onlybody=showonlybody>

67. Bond market size. URL : <https://www.icmagroup.org/Regulatory-Policyand-Market-Practice/SecondaryMarkets/bond-market-size/>

68. Countries with largest stock markets globally 2021. URL : <https://www.statista.com/statistics/710680/global-stockmarkets-bycountry/>

69. Corporate Finance Institute What are financial markets. URL : <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/tradinginvesting/>

70. <https://privatbank.ua/about/credentials>

71. <https://privatbank.ua/news/2023/2/2/1866>

72. <https://minfin.com.ua/banks/rating/?date=2023-01-01>

73. <https://forinsurer.com/rating-banks>

74. <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/bonds/volumes/>

АНОТАЦІЯ

Підбуртний В.В. «Управління фінансовими ресурсами банку в сучасних умовах (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»)».

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування», ВНЗ «Національна академія управління», м. Київ, 2023 р.

Кваліфікаційна робота містить теоретичний огляд, аналітичне дослідження та напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами банку. Основну увагу в роботі приділено розробці напрямів удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

В роботі здійснено розкриття теоретичних засад управління банком та його фінансовими ресурсами, зокрема розкрито поняття фінансового ринку та структура його учасників, досліджено суть, значення та види фінансових ресурсів банку, а також визначено теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами банку.

Здійснено аналітичний огляд діяльності АТ КБ «ПриватБанк», зокрема проведено аналіз діяльності банківської системи України за 2017-2022 роки. Визначено роль і місце АТ КБ «ПриватБанк» у вітчизняній банківській системі у довоєнний та військовий періоди. Здійснено порівняльну характеристику джерел формування фінансових ресурсів АТ КБ «ПриватБанк».

Запропоновано напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк». В роботі розглянуто шляхи покращення та розвитку фінансового ринку в Україні. Визначено особливості формування доходів та управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк». Обґрунтовано напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами АТ КБ «ПриватБанк».

Ключові слова: *фінансовий ринок, банківська система, фінансові ресурси, управління фінансовими ресурсами банку.*

ANNOTATION

Pidburtzii V.V. "Management of financial resources of the bank in modern conditions (on the example of JSC CB Privatbank)".

Qualification work of the second (master's) level of higher education in the specialty 072 "Finance, Banking and Insurance", Educational Program "Finance, Banking and Insurance", National Academy of Management, Kyiv, 2023.

The qualification work contains a theoretical overview, analytical research and directions for improving the management of the bank's financial resources. The main attention in the work was given to the development of directions for improving the management of financial resources of JSC CB "PrivatBank".

In the work, the theoretical foundations of the management of the bank and its financial resources are disclosed, in particular, the concept of the financial market and the structure of its participants are disclosed, the essence, meaning and types of the bank's financial resources are investigated, and the theoretical aspects of the management of the bank's financial resources are also determined.

An analytical review of the activities of JSC CB "PrivatBank" was carried out, in particular, an analysis of the banking system of Ukraine for the years 2017-2022 was carried out. The role and place of JSC KB "PrivatBank" in the domestic banking system in the pre-war and war periods is defined. A comparative characterization of the sources of formation of financial resources of JSC CB "PrivatBank" was carried out.

Directions for improving the management of financial resources of JSC CB "PrivatBank" are proposed. The paper examines ways of improving and developing the financial market in Ukraine. The peculiarities of income formation and management of financial resources of JSC KB "PrivatBank" have been determined. The directions for improving the management of financial resources of JSC CB "PrivatBank" are substantiated.

Keywords: *financial market, banking system, financial resources, management of bank financial resources.*

ДОДАТКИ

